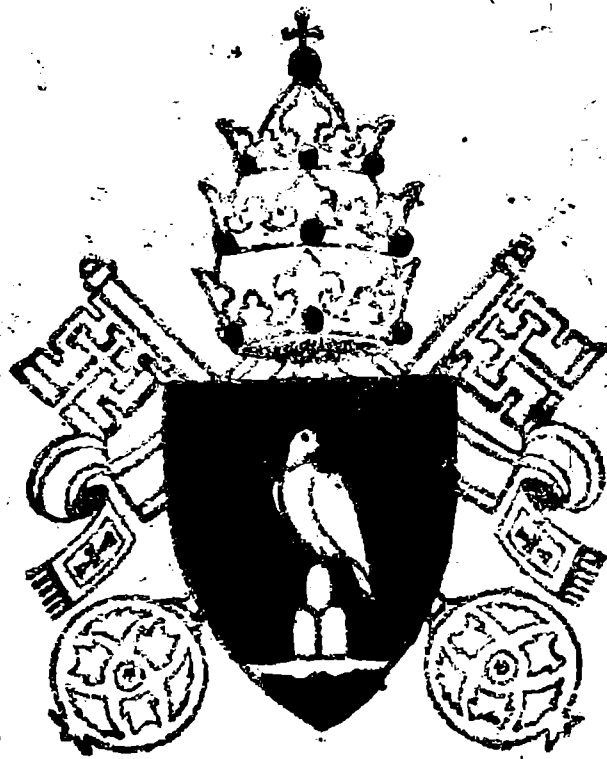

Pápež Pius XII.

25 rokov biskupom

Bratislava 1942

Pius pp. XII

Pápež Pius XII.

25 rokov biskupom

(Látka pre akadémiu)

Napísal

ThDr. Vojtech Bucko

Vydané z poverenia Biskupskej komisie pre Katolícku akciu

Druhé opravené vydanie

Bratislava 1942

Všetky práva vyhradené

Tlačou účastinárskej tlačiarne „Universum“ v Bratislave, Jaskový rad 71

*Dňa 13. mája tohto roku oslávi celá katolícka cirkev radostné a významné jubileum, 25. výročie vysviacky slávne panujúceho pápeža Pia XII. za biskupa. Vysviacku vykonal za asistencie dvoch biskupov v Sixtínskej kaplnke sám pápež Beňadik XV., aby tak dal najavo svoju zvláštnu priazeň a verejné uznanie novému biskupovi Msgr. Dr. Eugeniovi Pacellimu.**

*Pápež pokoja, ktorého bezhraničnú prácu za svetový pokoj medzi národmi ocenili priatelia i nepriatelia, Beňadik XV., vysvätil za biskupa muža, ktorý úsilie svojho svätiteľa — vytvorenie spravodlivého pokoja — vynasnažoval sa uskutočniť už za svetovej vojny a ktorý tento kresťanský pokoj medzi národmi urobil programom svojho pontifikátu, keď si za heslo vyvolil vetu: *opus iustitiae pax* — dielom spravodlivosti je pokoj.*

Keď pozeráme na životné osudy a dielo pápeža Pia XII., v poradí na stolci rímskych biskupov 262. nástupcu sv. Petra, nemôžeme ani dost ďakovať Božej Prozreteľnosti za to, že v dobách tak ťažkých a osudových, ako sú dnešné, postavil na čelo katolíckej cirkvi muža, spájajúceho v sebe učenosť s pokorou a svätosťou života, rozhodnosť s otcovskou dobrotou, naplneného nezištnou láskou ku všetkým ľuďom, najmä k trpiacim a strádajúcim, lebo je starostlivým Otcom všetkých, v prvom rade nás katolíkov.

Spôlu s ostatnými katolíkmi celého sveta prosme dobrotivého Pána Boha vo svojich vrúcnych modlitbách, aby dal Piovi XII. potrebných síl na pevné a isté vede-

**) Podrobný a veľmi pútavý životopis pápeža Pia XII. nájdete v knihe: O. Walter—Dr. V. Bucko: Pius XII. — pápež pokoja. Knihu vydala Jednota katolíckych žien na Slovensku. Možno ju objednať: Tlačiareň „Unia“, Bratislava, Kolárska ulica.*

nie kòrmidla lodičky Kristovej, aby korunoval úspechom jeho životné úsilie trvalého pokoja medzi národmi. To bude najkrajším a najmilším darom, aký môžeme dať svojmu spoločnému Otcovi na zemi. Vrúcnejšie než inokedy volajme z úprimného srdca: „Živ, Bože, Otca svätého, námestníka Kristovho!”

Dr. V. B.

Nihil obstat. Dr. Stephanus Dubravec, censor.

Nr. 652/1942.

Imprimatur. Nitriae die 26. Martii 1942.

† Carolus m. p.,
Episcopus.

Na jednej z najtichších ulíc večného Ríma, pred palácom Pediconi na Via degli Orsini, zastavujú sa od 2. marca 1939 nesčíselní návštevníci a dozvedajú sa od vrátnika, že v tomto paláci na 3. poschodí narodil sa dňa 2. marca 1876 Eugenio P a c e l l i, terajší pápež P i u s XII., zo zbožných rodičov Filipa Pacelliho, konzistoriálneho advokáta Vatikánu, a Virginie zo starorímskej rodiny Graciosi, starostlivej matky a manželky, ktorá okrem svojej rodiny žila len pre chudobných. Starší brat Eugeniov, Francesco, stal sa, podobne ako ich otec, laickým úradníkom, konzistoriálnym advokátom Vatikánu a získal si veľké zásluhy o smierenie talianskeho štátu a Vatikánu, ktoré sa uskutočnilo 11. februára 1929, čím sa skončilo dobrovoľné „vatikánske väzenie“ pápežov, ktorí od r. 1870 neopustili Vatikán na znak protestu proti násilnému zabratiu pápežského cirkevného štátu talianskymi vojskami. Dve ich sestry, Jozefína a Alžbeta, vydaly sa v Ríme. Zbožná výchova a teplo spokojného rodinného kruhu usmeryňovali duševný a duchovný vývoj malého Eugenia. Pri každej príležitosti nezabúda dnes pápež Pius XII. vyzdvihnúť význam usporiadaného rodinného života nielen pre jednotlivcov, ale aj pre celú ľudskú spoločnosť.

Ako tisíce iných chlapcov, hral sa aj malý Eugenio na „kňaza“, „slúžieval“ omšu, kázal a odbavoval rôzne iné pobožnosti, ale robil to s takou vážnosťou, že budil pozornosť a obdiv všetkých, ktorí ho pri tom pozorovali. Od detstva telesne i duševne rástol pre svoje budúce kňazské povolanie.

Nie je iste bez zaujímavosti, že dňa 2. marca 1939, práve v deň svojich 63. narodenín, bol Eugenio Pacelli zvolený za pápeža.

Po výborne skončenej obecnej a strednej škole – dostal čestné maturitné vysvedčenie bez skúšky – stal sa seminaristom, aby po skončení dlhých a ťažkých bohosloveckých štúdií stal sa služobníkom Kristovým, kňazom, aby rozdával tajomstvá Božie sebe svereným veriacim. Za kňaza bol vysvätený na Veľkonočnú nedeľu dňa 2. apríla 1899 a už nasledujúceho dňa slúžil svoju prvú svätú omšu, svoje primície, v kruhu svojich najbližších. Prvýkrát žehnala jeho kňazská ruka, aby potom cez celý život požehnávala.

Ako študoval a ako pozeral na kňazské povolanie, najlepšie ukazujú jeho slová, ktoré povedal neskôr ako pápežský nuncius teologom v Bonne 30. júna 1926: „Chcete sa stať kňazmi! Nadprirodzené vodcovstvo a sprostredkovateľstvo, ku ktorému vás predurčuje kňazské povolanie, žiada od vás dve veci: kňazské vedomosti a kňazské smýšľanie... Kňazské vedomosti musia ísť súhlasne s kňazským smýšľaním. Len tam, kde sa stretáva svietiaci plameň vedy s tichým ohňom pravej zbožnosti, pokornej viery a pevnej vernosti k cirkvi a pápežovi, vyrastá onen apoštolský duch, ktorý dáva kňazstvu obsah a posvätenie a činí ho schopným vybojovať nové víťazstvá evanjeliu Kríža.“

V službách Vatikánu

Mladý levita Eugenio Pacelli chcel sa stať pastoračným kňazom, ísť medzi veriacich a starať sa o ich duševné potreby. Boh však chcel ináč.

Veľký pápežský diplomat, neskorší kardinál štátny sekretár, Pietro Gasparri, – ktorého sám Benito Mu-

solini nazval najšikovnejším diplomatom, akého kedy stretol – prišiel si nečakane po Eugenia Pacelliho, aby ho od hry na husliach, ktoré Pacelli tak veľmi miloval, odviedol do centrálnych cirkevných úradov Vatikánu, aby ho tam naučil hrať na strunách složitej pápežskej diplomacie a zasvätil ho do prác centrálnej správy cirkvi. Voľba Gasparriho ukázala sa byť správna.

Pacelli rýchle prebiehal všetkými stupňami svojej diplomatickej kariéry, pracoval pri všetkých dôležitých podnikoch. Stal sa najlepším spolupracovníkom Gasparriho, ktorý ho používal neskôr pre najťažšie úlohy.

Pri svojom úradnom zaneprázdnení pokračoval nadaný Pacelli vo svojom ďalšom vzdelávaní, složil doktorát na Apolinárovej akadémii, kde sa stal r. 1909 profesorom cirkevného práva, keď na prianie pápeža Pia X. neprijal pozvanie za profesora verejného a rímskeho práva na univerzitu vo Washingtone. R. 1912 stal sa sekretárom komisie pre nový cirkevný zákonník. Okrem toho bol profesorom cirkevnej diplomacie a medzinárodného práva na Akadémii dei Nobili Ecclesistici, pápežskej diplomatickej škole. Pri tom všetkom našiel si čas aj na vedeckú literárnu činnosť. Už r. 1905 menoval ho pápež Pius X. za domáceho preláta.

Ako si Gasparri zamiloval a vážil spoluprácu Pacelliho, dosvedčujú jeho slová, ktoré povedal, keď pápež Beňadik XV. rozhodol sa 20. apríla 1917 menovať Pacelliho za nuncia do Mníchova: „Berú mi moju pravú ruku!“

Svetová vojna

V júni 1914 začaly sa sťahovať čierne mraky vojny nad Európou. Vojna, ktorá sa rozrástala stále do väč-

ších rozmerov, zastavila pokojný vývoj na všetkých poliach ľudského snaženia. Prirodzene, ani Vatikán nemohol zostať stranou.

Začiatky tejto štvorročnej zhuby ľudstva a ľudskosti spadajú ešte do pontifikátu pápeža Pia X., ktorý s obavami prijal zprávy o nepokojoch. Hneď 28. júna 1914 dal úpravy svojim nunciom v hlavných mestách Európy, aby urobili všetko za udržanie pokoja. Všetky jeho výzvy zapadly v rachote zbraní. Umrel 20. augusta 1914.

Keď ktorýsi z diplomatov prišiel k pápežovi, ležiacemu na smrteľnej posteli, aby požehnal zbrane a armádu jeho štátu, s nevôľou odpovedal Pius X.: „Nikdy sa to nestane! Ja požehnám mier, nie vojnu!“ Umieral so slovami: „Chcem trpieť. Chcem umrieť za vojakov na bojiskách...“

Bojovník za mier

Nástupcom Pia X. stal sa pápež Beňadik XV., ktorý všemožne usiloval sa smieriť rozhnevané národy a štáty a zmierniť biedu a utrpenie vojnou postihnutých obetí. Zriadil medzinárodné pomocné dielo pre vojnové obeť, na čelo ktorého postavil Eugenia Pacelliho. Tisíce ranených a zajatých a ich príbuzných ďakuje tejto pápežovej akcii, že sa im dostalo potrebného ošetrovania a že sa stretli so svojimi drahými. Tisíce matiek, žien a detí ďakovalo tejto inštitúcii za to, že sa dozvedely o svojich nezvestných synoch, mužoch a otcoch.

Keď už nemohol pápež Beňadik XV. zastaviť pekelný vojnový stroj, tak sa usiloval aspoň o to, aby aj vo vojne boli zachované zásady ľudskosti, aby neboly bombardované otvorené a nechránené mestá.

Na čele všetkých týchto podujatí Vatikánu stál sekretár Kongregácie pre mimoriadne cirkevné otázky, prelát Eugenio Pacelli, ktorý vo dne v noci cez dlhé mesiace pracoval za zmiernenie biedy vojnou postihnutých. Naučil sa poznať hrôzy vojny v ich bezprostrednosti, a preto sa stal neúnavným horliteľom za spravodlivý mier a pokoj medzi národmi.

Pápež Beňadik XV. napomínal vladárov a štátnikov, aby zastavili smrť a biedu šíriacu vojnou, ponúkal svoje sprostredkovanie medzi bojujúcimi stranami, ale na všetky jeho výzvy nenávisťou naplnený svet zostal hluchý. Dňa 6. decembra 1915 vo svojej reči ku kardinálom žaloval sa pápež Beňadik XV.: „Hoci sme nevynechali ani jednu príležitosť, ktorá by bola mohla slúžiť urýchleniu pokoja, predsa zúri strašná vojna na vode a na suchu ďalej...“

V lete 1917 zdalo sa pápežovi Beňadikovi XV., že nadišla vhodná chvíľa – obidve strany boli vojnou vyčerpané –, aby začal bezprostrednú diplomatickú akciu za mier.

Na túto úlohu vyvolil pápež zase preláta Eugenia Pacelliho. Vymenoval ho 20. apríla 1917 za apoštolského nuncia do Mníchova, lebo v Berlíne vtedy ešte nebola zriadená nunciatúra. Všetci sa tešili tomuto kroku, len kardinál Casparri ťažko niesol odchod svojho verného spolupracovníka. Časopis „Italia“ napísal pri tejto príležitosti: „Vymenovaním Msgr. Pacelliho za pápežského zástupcu v bavorskom hlavnom meste odovzdal sv. Otec mladistvému rímskemu prelátovi úrad, ktorý vždy patril k najchúlostivejším a najdôležitejším, ktorý však v tejto chvíli znamená veľkú zodpovednosť a vyžaduje nesiernu obratnosť.“

Biskup a nuncius

Na znak svojej zvláštnej priazne posvätil sám pápež Beňadik XV. dňa 13. mája 1917 v Sixtínskej kaplnke Eugenia Pacelliho za biskupa a dal mu titul arcibiskupa zo Sardes.

Už 25. mája 1917 došiel arcibiskup a pápežský nuncius Eugenio Pacelli do Mníchova, kde už 28. mája odovzdal bovorskému kráľovi Ľudovítovi III. svoju poverovaciu listinu. Pri tejto príležitosti povedal: „Potreba znova vybudovať ľudskú spoločnosť na bezpečnom základe kresťanskej múdrosti a skutočnosť, že spravodlivý a trvalý mier môže obstáť len na pevnom základe verejného kresťanského práva, javila sa sotva kedy tak jasne, ako v tejto starosťou naplnenej hodine... Stojac nad všetkými ľudskými vášňami, v jasných výšinách spravodlivosti a lásky, ochranca, vysvetľovateľ a najvyšší vodca prirodzeného zákona kresťanskej mravouky (to jest pápež), o nič sa tak nestará, ako o to, aby urýchlil príchod hodiny vytúženého pokoja a aby medzitým s nepretrajnou námahou všetkých síl miernil najbolestnejšie následky vojny.“

Nuncius Pacelli urobil v Mníchove najlepšiu dojem. Minister zahraničných vecí, gróf Dr. Juraj von Hertling, ktorý bol prítomný pri nástupnej audiencii Pacelliho, povedal: „Pápež nám neposlal len nuncia – tento Pacelli je viac hoden než celá armáda!“

Dňa 29. júna 1917 prijal nuncia Pacelliho v Kreuznachu aj nemecký cisár Wilhelm II., ktorý o tejto návšteve napísal vo svojej knihe „Udalosti a postavy 1878–1918“: „Pacelli je vznešený, sympatický zjav, vysokej inteligencie a dokonalého chovania, obraz katolíckeho cirkevného kniežata.“

Nuncius Pacelli nabádal cisára na nové pokusy začať vyjednávanie o mier, ale okrem všeobecných uisťovaní dobrej vôle so strany cisára viac nedosiahol.

Z Kreuznachu vrátil sa nuncius do Mníchova, kde ho prijal rakúskouhorský cisár Karol, ktorý práve prišiel do Mníchova.

Takto sa stal Mníchov a pápežská nunciatúra centrom prác na sprostredkovanie mieru. Dušou celej akcie bol nuncius Pacelli. Písomne i osobne usiloval sa nájsť zlatú strednú cestu, kde by sa mohli stretnúť bojujúce strany a nájsť podklad na mierové vyriešenie sporov. Ale všetko úsilie Pacelliho nedosiahlo úspechu pre vyostrené pomery oboch bojujúcich strán.

Posledný pokus o mier

Dňa 14. augusta 1917 pápežskí nunciovia odovzdali hlavám vojny vedúcich štátov „pápežskú mierovú nótu zo dňa 1. augusta 1917“. V tomto svojom dokumente pápež Beňadik XV. zaprisahal hlavy štátov, aby zastavili pustošenie národov a krajín, aby nerobili z kultúrnej a civilizovanej Európy cintorín. Pápež nezostal len pri všeobecných povzbudeniach, ale predostrel presný program na uskutočnenie trvalého pokoja medzi národmi: „Namiesto materiálneho násilia zbraní nech nastúpi morálna moc práva, preto má dôjsť k spravodlivému dorozumeniu o súčasnom a vzájomnom odzbrojení.

Preto armády nech nahradí rozhodujúci súd so svojou vznešenou, mier prinášajúcou činnosťou, podľa záruk, ktoré sa majú ustáliť oproti tomu štátu, ktorý by sa zdráhal predložiť medzinárodné otázky pred rozhodujúci súd.

Keď sa tak uzná nadriadenosť práva, nech je potom odstránená každá prekážka, ktorá by sa stavala do cesty dorozumeniu národov a zároveň nech je zaistená sloboda a spoločné užívanie morí, čo by na jednej strane vylúčilo početné príčiny sporov, na druhej strane však by vytvorilo nové pramene blahobytu a pokroku.

Čo sa týka vojnových škôd a vojnových výdavkov, nevidíme nijakú inú cestu na riešenie otázky, ako všeobecné uplatnenie zásady úplného a vzájomného zrieknutia, ktoré by ostatne našlo svoje ospradlnenie v nesmiernych výhodách, od odzbrojenia očakávaných...“

Ani tento šľachetný návrh pápežov nenašiel sluchu u hláv štátov a ich štátnikov rozdráždených vojnou. Túžba po pomste na oboch stranách bola silnejšia, než ponúkaná zelená ratolesť mieru. Nikto nemôže vyčítať pápežovi a Vatikánu, že zanedbali čo i len najmenšiu príležitosť, aby bolo zastavené rinčanie zbraní a prúdy nevinnej krvi miliónov mužov najlepšieho veku. Hermann Hoffmann vo svojej knihe o pápežovi Piovi XII. píše o práci pápeža Beňadika XV. za svetový pokoj: „Ale to možno povedať všetkým mužom, ktorí na tejto i onej strane nemeckej hranice nesú zodpovednosť za stroskotanie pápežského sprostredkovania mieru: prúdy krvi, nevýslovné utrpenie a krížová cesta, o ktorej nevieme, či jej posledné zastavenie máme pred alebo za sebou, bola by zostala ušetrená národom a ľudstvu, keby mier spravodlivosti, ktorý podnietil pápež, bol vtedy býval uskutočnený. – Bol by to býval iný mier než je versaillský.“*

Keď stroskotaly všetky mierové pokusy pápeža Beňadika XV., nuncius Pacelli so slzami v očiach

*) Papst Pius XII. Breslau, 1939.

povedal istému svojmu nemeckému priateľovi: „Všetko je stratené, – aj vaša úbohá vlasť! Oh, som celý sklúčený...!“ Cítil nielen s trpiacimi národmi, ale aj so šľachetným pápežom Beňadikom XV., ktorý toľko urobil za uskutočnenie mieru, že aj mohamedánske Turecko si uctilo túto šľachetnú odosobnenú prácu za mier, postavilo pápežovi vojnovnej doby v Carihrade pomník s nápisom: „Veľkému pápežovi tragickej chvíle, Beňadikovi XV., dobrodincovi ľudstva bez rozdielu národnosti a náboženstva, na znak vďačnosti.“

Zoči-voči smrti.

Svetová vojna skončila sa revolúciou v Európe a Ázii. Na balkóne kráľovskej rezidencie v Mníchove vialy od 17. apríla 1919 zástavy „bavorskej robotníckej a vojenskej republiky“. Pokus zlomiť revolúciu sa nepodaril. Nad životom a smrťou rozhodovali generáli rubej armády. Každý, kto mohol, utekal z Mníchova, aby si útekem z boľševického mníchovského pekla zachránil holý život.

„Medzi niekoľkými zostal j e d e n na svojom mieste: Excelencia Pacelli, pápežov nuncius.

V Briennerstrasse, v srdci Mníchova stál jeho dom. Úzka brána viedla do malého dvora. – Bolo na ňom niekoľko stromov s riedkou zeleňou. – Na ľavej strane domu bol malý salón bez okrasy. – Vpravo od brány sieň, pretvorená na kaplnku. – Je tu hlboké ticho, trocha zlatého lesku a svetla, nádych kadidla a veľká zbožnosť.

V prvom poschodí pri okne svojej pracovne stál nuncius.

Strnulá postava, čierna a nachová, zdala sa ešte chudšou a tvár ešte hranatejšou.

Predjarie kvitlo bojzливо a mäkko nad Frauentürme a lesk blížiacej sa Veľkej noci ležal vo vzduchu. – Ale výstrely bičovali neprestajne z pomedzi množstva domov, hneď jednotlivo a štekavo, hneď v práskajúcich salvách.

Ľudia sa zabíjali...!

Nuncius cítil vzdialenú divosť a zúrivosť a zhrozil sa.

Nielen súcit a smútok naplnily jeho srdce. – Jeho celá bytosť, v každom nerve zošľachtená a ovládaná, pretrpela telesne aj duševne v rovnakej miere odpor nad takýmto bezuzdným počínaním.

Ach! On, 43-ročný, ktorý v celom svojom živote naučil železnej kázni ducha i telo, nebál sa iste nijakého boja!

Úsmev preletel na ústach cirkevného kniežafa, a vyhasol. – Jeho ruky sa zdvihly k zlatému krížu na na hrudi:

„Ja som služobníkom pokoja a moja ruka nech žehná, len žehná!“

O pol hodiny neskôr vyhrnul sa z osamelého domu na Briennerstrasse veľký nunciiov automobil. – Bol naplnený všetkým, čo sa odtrhlo od úst už od dní v osamelom dome na Briennerstrasse. Uháňal šialeným mestom.

Vážne a pokojne sedel nuncius v hlbokom aute. – Jeho srdce sa modlilo a jeho myseľ bola celkom bez najmenej bojzlivosti.

V najchudobnejšej ulici auto zastalo...

Vrátilo sa až o niekoľko hodín...

Sestra v čiernom rúchu chcela pripraviť večeru. – Uschovala pre Excelenciu fažkú a cennú ryžu, ktorú darovala vysoká priateľská ruka. – Ryžu, bielu ako sneh. – Jediné, čo ešte zostalo v skrini! Ale:

Ryža je preč!

Sestra stojí užaslá.

Nuncius sa usmieva – troška bledý!

Avšak kdesi v šialenom meste sedia smrteľne bledé detičky nad, – ach, – nesmierne drahým jedlom:

– Ryžou! – ryžou, fažkou a cennou a bielou ako sneh...

*

O dva dni neskoršie hrčí telefon v miestnostiach talianskeho vyslanectva v Mníchove, kde vojenský atašé, rytmajster de Luca, je vedúcim vecí.

Rytmajster de Luca je nunciovi oddaný až na smrť.

Dvomi skokmi stojí pri aparáte:

„Tu hovorí sekretár nunciiov. – Príďte ihneď. – Červení gardisti...!“

Už uháňa poľne šedivý vojenský talianský automobil z vyslanectva.

Rytmajster de Luca sedí za volantom a jeho tvár je tvrdá ako kameň.

S jačiacou húkačkou prefrčí pri obelisku cez Karolinenplatz na Briennerstrasse.

Divoko zavíjajú brzdy – s tvrdým spätným nárazom zastaví vôz pred bránou nunciatúry.

S obnaženým mečom ženie sa dôstojník do domu.

Stojí tam sedem ozbrojených chlapov, revolver a dýka v rukách – a pred nimi černie sa na prahu izby postava nunciova.

S krikom žiadajú peniaze a majetok, a predovšetkým automobil nunciatúry. – Hrozia vyrabovaním a vraždou, keď ich rozkazu nevyhovejú.

Nuncius stojí bezradný. – Jednou rukou drží zlatý kríž na prsiach. – Jeho tvár je vážna a pokojná, ale jeho oči sú lesklé ako čadič.

Tiché, udobrujúce slová prichádzajú s perí nunciiových.

Avšak hlasne hovoria jeho oči – hovoria zreteľnejšie, než to môžu ústa:

„Kde stojím, tam zostanem. – A neuhnem ani na piadť pred nijakou zemskou mocou!“

A tieto oči vífazia.

„Zvífazily“, píše rytmajster de Luca vo svojich pamätiach 5. marca tohto roku (1939) v „Messaggero“, – a zbrane klesly pred nepohybnými mužom!“

Nikdy nerozprával nuncius Pacelli svojim príbuzným o tejto hodine, keď stál zoči-voči smrti.

Kardinál štátny sekretár Gasparri urobil tak až neskôr.

*

Ale ešte raz, hneď nasledujúci deň je útok na nunciatúru obnovený.

Hlavný veliteľ červenej gardy Eglhöfer dáva rozkaz vyčistiť nunciatúru strojnými puškami, pretože vraj z nej strieľali na červených vojakov.*) – Jeho zástupca Fritz Seidl z Kamenice vedie prepád.

Hlavný veliteľ Eglhöfer, pred tým čalúnnik, nie je človekom, ale zvieraťom. Deň pred prepadnutím, 30. apríla 1919, dal zastreliť 13 rukojemcov, medzi nimi grófkú Hellu von Westarp a princa Gustáva von Thurn a Taxis, na dvore Luitpoldského gymnázia komandantom Seidlom.

Keď už guľometný oddiel vyrazil proti nunciatúre, dozvie sa rytmajster de Luca o nebezpečenstve.

Chladne a smelo odhodláva sa hneď de Luca vniknúť sám do červenej komandatúry, vydávajúc do nebezpečenstva svoj vlastný život za nuncia.

Hrozivo stojí pred – zvieraťom:

„Ja som vyslancom Jeho Veličenstva kráľa talianskeho a protestujem čo najslávnejšie proti každé-

*) Bola to iba falošná zámienka zmocniť sa ľahko majetku nunciatúry.

mu aktu násilia. – Nuncius Pacelli je Talian a stojí pod ochranou talianskej zástavy. – Naše divízie stoja v Tyrolsku!“

Medzitým obkľučujú červení gardisti dom v Briennerstrasse – guľomety sa uložia do palebného postavenia – prvé výstrely padnú.

Mlčky počúval Eglhöfer zúrivého Taliana – mlčky a hrozivo.

Potom sa odhodláva smelému ustúpiť.

Ordonanc odvoláva útočný oddiel.“*

Prvý nuncius v Nemecku

Po skončení svetovej vojny prežívalo Nemecko ťažkú hospodársku i duchovnú krízu. Nemeckí katolíci i Vatikán pocítovali potrebu upraviť pomery medzi cirkvou a štátom. Najlepšie to chápal nuncius Pacelli. Ríša a Vatikán dohodly sa na zriadení nunciatúry v Berlíne. Jej vedením bol poverený nuncius Pacelli, ktorý najlepšie poznal nemecké pomery. Pdržal si aj vedenie nunciatúry v Mníchove.

Už 30. júna 1919 bol prijatý na nástupnej audiencii prvým ríšskym prezidentom Fridrichom Ebertom. Pri tejto príležitosti nuncius Pacelli zdôraznil historický význam tejto udalosti pre vývin vzťahov medzi Vatikánom a Nemeckom.

Keď nuncius Pacelli zbadal, že nemecké pomery nie sú ešte zrelé pre uskutočnenie celoríšskeho konkordátu, rozhodol sa uskutočňovať krajinské konkordáty. Začal s katolíckym Bavorskom. Po piatich rokoch svedomitej práce s konkordátom, došlo k jeho uskutočneniu 15. januára 1925. Priatelia i nepriatelia

*) O. Walter – Dr. V. Bucko: Pius XII. – pápež pokoja, str. 83 – 85.

nazvali tento 16 článkový konkordát majstrovským dielom diplomatického umenia a právnickej jasnosti. Tým skončil Pacelli svoje poslanie v Mníchove a odobral sa do Berlína, kde došiel 18. augusta 1925. Dom ríšskej nunciatúry bol na Rauchstrasse 21.

Ako všade, aj tu získal si Pacelli sympátie vedúcich osobností. Hindenburg, hoci protestant, dával často najavo svoju úctu a príchylnosť k nunciovi. Cez celý život vďačne spomínal, že Pacellimu treba ďakovať, že víťazná Dohoda nevolala pred súd nemeckého cisára a jeho generálov. Častým návštevníkom na nunciatúre býval aj minister Stresemann, ináč liberálny protestant. Veľmi priateľské styky boli medzi nunciom a „apoštolom Berlína“, „otcom univerzitných študentov“, Dr. Karolom Sonnenscheinom, s ktorým kedysi Pacelli študoval na Gregoriáne v Ríme.

Práca Pacelliho na konkordáte medzi protestantským Pruskom a Vatikánom bola veľmi ťažká. Bolo treba prekonať mnoho predpojatosti a zlomyseľnosti, ale aj túto ťažkú úlohu vedel taktný a jemný Pacelli zdarne skončiť. Bol to vrchol diplomatických úspechov Pacelliho. Pracoval ho plných desať rokov. Sloboda vyznania a prejavu katolíckeho náboženstva bola pruským štátom zaručená. Smluva bola podpísaná 13. augusta 1929.

Podpísaním smluvy splnil nuncius Pacelli svoju misiu v Berlíne. Neskoro v jeseni 1929 zavolali ho do Ríma a keď sa vracal do Berlína, prinášal so sebou svoju odvolaciu listinu. Zároveň však letela svetom zpráva, že pápež Pius XI. na znak uznania jedinečných schopností a zásluh bude Pacelliho menovať za kardinála, aby sa tak dostal späť do bezprostredného spravovania cirkvi.

Dňa 9. decembra 1929 prijal Hindenburg Pacelliho na rozlúčkovej audiencii, pri ktorej príležitosti povedal Pacellimu: „Mám česť prijať z rúk Vašej Excelencie listinu, ktorou Jeho Svätosť pápež Vás z Vášho úradu apoštolského nuncia v Berlíne odvoláva, aby Vám udelil vysokú hodnosť kardinálsku. Cítim úprimnú potrebu, aby som Vás uistil, s akou srdečnou ľútosťou všetci na Vašu rozlúčku pozeráme. Desať rokov prešlo odvtedy, čo môj predchodca tuhá Vašu Excelenciu pozdravil ako prvého povereného vyslanca u ríšskej vlády. Bola to osudná chvíľa, keď sa začala práca znovavybudovania a námahy pre uskutočnenie pravého mieru. – Vy ste všetky fázy tohto zápasu spolu s nemeckým národom prekonali a na jeho ťažkej ceste s úprimnou účasťou ste ho sprevádzali... Ale aj to, čo Vaša Excelencia počas svojho tunajšieho pôsobenia vykonala na mierovej práci, zostane Vám nezabudnuté, ako všetko, čo ste vykonali za udržanie a upevnenie priateľských vzťahov medzi Svätou stolicou a Nemeckom.“

Dňa 10. decembra 1929 rozlúčil sa nuncius s poprednými osobnosťami katolíckeho Berlína a katolíckych organizácií. Pri svojej rozlúčke povedal: „... Moja nemecká misia sa skončila. Väčšia, obsiahlejšia misia v duchovnom a nadprirodzenom ohnisku univerzálnej cirkvi sa začína. – Vraciam sa nazpät, odkiaľ som vyšiel. Ku hrobu sv. Petra pod kópulou Michelangelovou, k živému Petrovi vo Vatikáne. – Stáť blízko Petra znamená byť blízko Krista.... Vy azda myslíte v tejto chvíli viac na purpur, ktorý má moje plecia nezaslúžene zdobiť. – Pred mojím duševným zrakom stojí napomínavo a burcujúco myšlienka, že ťlak kríža sa nezmierni, ale že sa bude zväčšovať...“

Nielen nemeckí katolíci si Pacelliho vysoko vážili, ale aj sami protestanti si ho veľmi ctili. V časopise Evanjelického sväzu „Deutsche Evangelische Korrespondenz“ napísali pri odchode Pacelliho: „Pocta stať sa členom najvyššieho senátu rímskej cirkvi má byť dopriata nunciovi Pacellimu. – Zastupoval rímsku cirkev v Nemecku dôstojne, účinne a veľmi obratne. – Vybojoval dve nepochybné víťazstvá pre ňu s vytrvalou trpezlivosťou, využívajúc múdro príležitosti, nedávajúc sa nikdy odsunúť udalosťami: bavorský a pruský konkordát...“

Kardinál a štátny sekretár

Dňa 15. decembra 1929 odovzdali arcibiskupovi Pacellimu list o jeho povýšení za kardinála. Až dôjemne ponížene a skromne prijal Pacelli túto zprávu. Nasledujúceho dňa, 16. decembra, uviedol pápež kardinála Pacelliho do kardinálskeho sboru. Pacelli myslel, že mu pápež určí niektorú diecézu spravovať, ale znova sa stalo ináč.

79-ročný kardinál štátny sekretár Gaspari odstúpil začiatkom februára 1930 z úradu štátneho sekretára a pápež Pius XI. určil za jeho nástupcu kardinála Pacelliho. Vo vlastnoručnom liste zo dňa 7. februára 1930 napísal mu pápež Pius XI.: „Váš duch zbožnosti a modlitby nás vedie k Vašemu vymenovaniu, a on Vám dáva istotu, že preto plnosť božskej pomoci soštípi na Váš úrad. – Dokázali ste už v povereniach, dosiaľ na Vás sverených, predovšetkým v oboch nunciatúrach v Bavorsku a v Nemecku, že dary a schopnosti, ktorými Vás dobrotivý Boh obdaril, viete použiť k sláve božského Darcu a k službe jeho cirkvi. – Z celého srdca Vás žehnajúci Pius p. p. XI.“

Presne desať rokov trvala úzka spolupráca pápeža Pia XI. s jeho novým štátnym sekretárom kardinálom Pacellim, ktorého poveroval stále novými a zodpovednými úlohami; najmä pri uzavieraní nových konkordátov mal kardinál Pacelli úctyhodný podiel.

Na eucharistických kongresoch

Na eucharistické kongresy, ktoré majú svoj pôvod vo Francúzsku, kde bol prvý r. 1881 v Lille, vysielajú pápeži od r. 1906 pravidelne niektorého kardinála ako svojho legáta, zástupcu.

a) V Buenos Aires.

Na eucharistický kongres do Buenos Aires, hlavného mesta Argentíny, ktorý sa konal v dňoch 10. – 14. októbra 1934, delegoval pápež Pius XI. svojho štátneho sekretára kardinála Pacelliho. Bolo to v dejinách prvý raz, že pápežov štátny sekretár odišiel ako pápežský legát za hranice Talianska, tým menej mimo európskeho kontinentu.

Argentína videla v tom zvláštny prejav priazne pápežovej a usilovala sa ozaj veľkolepým prijatím Pacelliho byť hodnou tohto nevšedného vyznačenia.

Sám prezident Argentíny, generál Augusto Justo, pred celým národom pri spoločnom prijímaní mužov pristúpil k stolu Pánovmu.

Hlavná myšlienka reči Pacelliho, ktorú povedal španielsky, vyznievala vo vete: pokoj medzi ľuďmi a pokoj v dušiach v spojení s eucharistickým Spasiteľom. Paceliho cesta po Argentíne bola triumfálnou cestou. Všade ho nadšene a srdečne pozdravovali a vítali. Keď sa stal kardinál Pa-

celli pápežom, napísali noviny „New York Times“ dňa 5. marca 1939: „Cez dni eucharistického kongresu v Buenos Aires r. 1934 dostaly sa kardinálovi Pacellimu také dôkazy úcty, akých sa nedostalo od juhoamerickej zeme ani jednému kráľovi“.

Na zpiatočnej ceste zastavil sa kardinál Pacelli v Rio de Janeiro, hlavnom meste Brazílie, kde dvakrát prehovoril portugalsky.

b) V o F r a n c ú z s k u.

Francúzsko, táto „prvorodená dcéra“ cirkvi, spôsobila matke cirkvi v dejinách mnoho radosti, ale aj mnoho trpkých chvíľ. Voľnomyšlienkári a slobodní murári chceli sa tu dívať na pohreb cirkvi. Ich heslom bolo: Zničif cirkev! Najmä v 18. a 19. storočí nepriatelia besno zúrili proti všetkému kresťanskému, proti viere a proti cirkvi. Ale potomci týchto generácií, ktoré sa chcely dívať do otvoreného hrobu cirkvi, zadosťučinili za poklesky svojich predkov.

Keď sa hľadalo miesto pre jedenásty eucharistický kongres, celé Francúzsko ponúklo Lisieux, miesto posledného odpočinku svojej „malej svätice“, sv. Terézie z Lisieux, ktorej postavili rádhernú baziliku nad jej hrobom. Tu konal sa eucharistický kongres v júli 1937, táto najväčšia manifestácia katolíckej viery a lásky k sviatostnému Spasiteľovi. Pápež Pius XI. znova poslal na tento kongres ako svojho legáta štátneho sekretára kardinála Pacelliho, ktorému Francúzsko pripravilo také prijatie, také pocty, aké sa vzdávajú vladárom. Eucharistický kongres nebol len triumfom „malej svätice“, ktorú pápež Pius XI. nazval „hviezdou svojho pontifikátu“, ale aj triumfom katolíckej viery vo Francúzsku. Pol miliona ľudí išlo sa na tieto slávnosti do Lisieux.

Na zpiatočnej ceste zastavil sa kardinál Pacelli v Paríži, kde kázal v chráme Notre Dame des Victoires. O tejto jeho kázni napísal Henri Bordeaux v časopise „Epoque“: „Pacelli sa podobá postave od Greca... Je to najvznešenejšia veľkosť umŕtveného a skoro priehľadného tela, ktoré sa zdá byť určeným len na to, aby bolo schránkou duše. – Tu je jemná kresba tvári na spôsob Pascalovej a veľkého Condého. – Tu je predovšetkým duchovný život, sústredený v skoro nadprirodzenom pohľade, ktorý, žiaľbohu, zpola je zastrený sklom okuliarov. – Už vo Vatikáne v jeho pracovni javil sa mi ako videnie bytosti, ktorá stojí nad materiálnymi vecami, bytosti, ktorá dvíha veci rukami, aby ich priniesla Bohu za obeť.“

c) V B u d a p e š t i.

V máji 1938 bol eucharistický kongres v Budapešti, na ktorý sa išli zástupci 37 národov, aby vzdali hold úcty a lásky k sviatostnému Spasiteľovi. Pápežským zástupcom bol opäť kardinál Pacelli, ktorý prehovoril v siedmich rečiach k účastníkom kongresu.

Pri záverečnej slávnosti 29. mája kázal Pacelli na tému: „Budete mi svedkami.“ Túto jeho kázeň nazval Francesco Gregoriani najlepšou kardinálovou rečou.

Rečník pápež Pacelli patrí medzi najlepších rečníkov, ktorého logicky zostavené reči, starostlivo pripravené, pôsobia vždy presvedčivo na všetkých poslucháčov.

Host' Spojených štátov severoamerických

V októbri 1936 vykonal kardinál Pacelli súkromnú cestu do Spojených štátov severoamerických. Bol tam

prvý raz v živote. Bola to cesta na zotavenie a na splnenie jeho dávno už prechovávaného sna. Kardinál všímal si všetkého celou silou svojho vycibreného vnímania. Nič neuniklo jeho bystrému oku, o všetko sa zaujímal; obdivoval divy americkej techniky.

Americké univerzity vymenovaly ho za svojho čestného doktora. Vo Washingtone, kde ho oslavovali ako apoštola mieru vo svetovej vojne, hovoril o tom, ako bol kedysi biskupom tohto mesta povolaný za profesora rímskeho práva: „Len otcovské odmietnutie sv. Otca Pia X. zabránilo, že sa Washington nestal mojím druhým domovom!“

S lietadla pozoroval Pacelli pozoruhodnosti Nového sveta, za čo ho nazvali lietajúcim kardinálom.

Na stolci sv. Petra

a) Smrť Pia XI.

Ráno 10. februára 1939 niesla sa svetom smutná zpráva, ktorá oznamovala smrť pápeža Pia XI., jedného z najväčších pápežov poslednej doby. Kardinálovi Pacellimu pripadla úloha úradne zistiť smrť pápežovu a oznámiť ju svetu slovami: „Pápež je skutočne mŕtvy!“ Pius XI. umrel vo veku 81 rokov, 8 mesiacov a 10 dní. Pápežom bol 17 rokov a 5 dní.

Málokedy v dejinách rímskych pápežov smútilo sa hlbšie a všeobecnejšie ako za pápežom Piom XI., o ktorom Pacelli ako nuncius pri treťom výročí korunovácie Pia XI. dňa 12. februára 1925 povedal v bývalej pruskej panskej snemovni: „Kto mal šťastie poznať osobnosť panujúceho pápeža, porozumie, prečo si získal za svojho ešte krátkeho pontifikátu srdcia všetkých katolíkov v stále stúpajúcej miere. – Jeho úctyhodná osobnosť spojuje v zriedkavom

súlade vlastnosti, ktoré ho priamo predurčujú k jeho veľkňazskému úradu. – Popri hlboko založených vedomostiach odborného učenca, pozná svet ako jemne uvažujúci štátnik širokého rozhľadu. – Kňazská dobrota, ktorú označuje už jeho meno, ktorá sleduje každú jedinú ovečku v láske, spája sa so žiarom a pevnou, nijaké ťažkosti neznajúcou vôľou apoštola, ktorého poľom je svet...”

Pápež Pius XI. bol pápežom konkordátov, pápežom misií a pápežom svätcov.

Keď sa už dnes nebohý parížsky arcibiskup kardinál Verdier dozvedel o smrti pápežovej, údajne povedal: „Cirkev ide v ústrety takej búrlivej dobe, že nástupca Pia XI. bude musieť byť alebo hrdinom, alebo svätcom...”

b) Konkláva.

O pravdivosti slov kardinála Verdiera boli iste presvedčení všetci kardináli, keď sa schádzali z celého sveta do konklávy dňa 1. marca, aby zvolili nástupcu pápeža Pia XI. Boli prítomní všetci kardináli v počte 62, z toho bolo 35 Talianov a 27 kardinálov iných národností. Nikdy predtým nebola konkláva taká úplná ako pri voľbe nástupcu Pia XI.

Záujem celého sveta bol obrátený na voľbu nového pápeža. Robili sa kombinácie, kto asi vyjde ako nový pápež. Každý sa zastavil pri kardinálovi štátnom sekretárovi Pacellim. Nebolo však zvykom, aby sa stal pápežom kardinál štátny tajomník. Stalo sa tak v dejinách iba dvakrát v 17. storočí. Kardinál Pacelli tešil sa už, že po voľbe nového pápeža bude môcť odovzdať svoj úrad štátneho sekretára tomu, koho si vyvolí pre tento úrad nový pápež a že bude môcť odísť na zaslúžený oddych niekam do Švaj-

čiarska, kam tak rád chodieval. Veď za tri týždne po smrti Pia XI. vo dne v noci nemal chvíle od-
dychu.

No i proti zvyku, že kardinál štátny tajomník ne-
býva volený za pápeža, najviac sa hovorilo o Pa-
cellim ako budúcom pápežovi.

c) Z v o l e n ý.

Vo štvrtok dňa 2. marca 1939 bolo rušno na ná-
mestí sv. Petra v Ríme. I napriek studenému počasiu
neprehľadné množstvo ľudí sišlo sa tam, aby boli
svedkami priebehu voľby pápeža. Kardináli sa sišli,
aby vykonali voľbu nového pápeža podľa platných
cirkevných predpisov. Zraky všetkých boli uprené
na malý plechový komín, prečnievajúci strechu Six-
tínskej kaplnky, lebo podľa toho, aký dym vyjde
z tohto komína, dozvedia sa všetci o priebehu voľby.
Keď vyjde tmavý dym, pápež ešte nie je zvolený,
lebo ceremonár primieša k volebným lístkom trocha
vlhkej slamy. Keď sa zjaví biely dym, to je znamenie
pre čakajúcich, že pápež bol už zvolený.

Dvakrát toho dňa zjavil sa tmavý dym. Nikto ani
nepočítal, že by sa voľba urobila hneď v prvý deň.
Pri treťom hlasovaní však padlo rozhodnutie, z ko-
mína vychádzal biely dym, neklamný dôkaz, že
pápež je už zvolený. Z voľby vyšiel ako pápež kar-
dinál Pacelli.

Na otázku, či prijíma voľbu, odpovedal kardinál
Pacelli, že odovzdane do vôle Božej voľbu prijíma
a prosí všetkých o modlitbu. – V tej chvíli padly
fialové baldachýny, ktoré sa klenuly nad sedadlami
kardinálov, – len baldachýn nad trónom zvoleného,
ktorý mal číslo dvadsaťštyri, zostal napätý.

Na otázku, aké meno si dá ako pápež, odpovedal zvolený: „Pius XII., lebo celý môj život a celá moja životná dráha prebiehaly za vedenia pápežov tohto mena, obzvlášť však z vďačnosti k Piovi XI., ktorý mi vždy preukazoval svoju lásku.“

Keď o piatej hodine 25 minút popoludní 2. marca zjavil sa biely dym, celé námestie sv. Petra ozývalo sa mohutným výkrikom: „Il papa è fatto – pápež je zvolený!“

Zvony všetkých rímskych kostolov začaly vyzváňať. Najstarší kardinál-diakon Caccia-Dominioni oznámil s balkóna svätopeterského chrámu celému svetu radostnú zprávu, že za pápeža bol zvolený kardinál štátny sekretár Eugenio Pacelli, ktorý si dal meno Pius XII.

Radostné burácanie nieslo sa bez konca námestím sv. Petra. Na balkóne zjavil sa nový pápež, pozdravovaný státisícmi, aby udelil svoje prvé pápežské požehnanie „Urbi et Orbi -- Rímu a celému svetu“, ktoré požehnanie prijímal státisícový zástup na kolénach...

d) O z v e n a.

Voľba kardinála Eugenia Pacelliho za nástupcu Pia XI. naplnila všetkých veriacich na celom svete radostným nadšením, lebo každý bol presvedčený, že hlavné vedenie cirkvi dostalo sa do rúk muža jedinečne súceho a pripraveného na túto najzodpovednejšiu úlohu. So všetkých strán prichádzaly pozdravné telegramy a všetky noviny písaly s nadšením o novom pápežovi.

Kardinál Verdier napísal v časopise „Paris Soir“: „V skoro dvetisícročných dejinách cirkvi je len málo príkladov takej voľby. – Hodnota kardinála Pacelli-

ho bola nesporná a jeho vznešená osoba sa nám nanucovala od prvých momentov shromaždenia v Sixtine. – Sväté kolégium, – môžem to povedať bez porušenia prísnych zákonov o tajomstve našich schôdzok – nemohlo váhať, aby povolalo Eugenia Pacelliho na stolec Petrov.“

Rímsky časopis „Il Messaggero“ napísal: „... Rýchlosť vykonanej voľby nesie na sebe znak božského vnuknutia a všetci veriaci vo všetkých krajoch, v ktorých rozširuje cirkev slovo Spasiteľa, díva sa dnes na Rím, ktorý v pápežstve vlastní jeden zo svojich slávnych titulov, ktorý sa zdá dokazovať svoju univerzalitu a svoju večnosť oproti menivým udalostiam doby.“

Parížsky časopis „L' Intransigeant“ privítal Pacelliho voľbu takto: „Položiť základný kameň pokoja, to je nadľudská úloha, ktorú si sám uložil a len sám ju môže uskutočniť. Tento, ktorý nastupuje na trón Petrov, je viac než diplomat: je askéta, ktorý by sa bol radšej zriekol tejto pocty, mystik, najusilovnejší sluha kresťanského ideálu, rodený obhájca duchovna proti materializmu.“

Prvé posolstvo pápeža Pia XII.

Dňa 4. marca 1939 o 12. hodine 7 minútach povedal nový pápež v Sixtínskej kaplnke svoju prvú reč celému svetu. Jeho prvú reč vysielal vatikánsky vysielateľ a pápež v ňom zdôraznil, že chce pokračovať v smerniciach pontifikátu svojho veľkého predchodcu Pia XI. Misie, katolícka akcia a udržanie svetového pokoja má byť stredom jeho pontifikátu.

Pápežova reč je preniknutá pokojnou rozvahou a majestátnou svätosťou, ktoré vyznačujú len prejav

rímskych pontifikov, povznesených nad všetky osobné a miestne záujmy.

„Keď Boh v nevyspytateľnom rozhodnutí svojej Prozreteľnosti položil nadmieru ťažké bremeno, čo Nás veľmi dojíma a Naše srdce temer láme, cítime v sebe nutkanie, aby sme obrátili svoje myšlienky, svoje otcovské slová k celému katolíckemu svetu.

V prvom rade objímame s najsrdečnejšou dobroprajnosťou najmilovanejších nositeľov purpuru Svätého kolégia, ktorých zbožnosť, čnosť a duševné prednosti už dávno poznáme. – Svoje najsrdečnejšie pozdravy posielame ďalej svojim úctyhodným bratom v biskupskom úrade, všetkým spolu a každému jednotlivému z nich; žehnáme ďalej všetkých kňazov, sluhov Ježiša Krista a rozdávačov Božích tajomstiev, členov mužských a ženských reholí a aj všetkých tých, ktorí sa alebo v ďalekých misiách namáhajú o rozšírenie kráľovstva božieho, alebo v Katolíckej akcii pracujú pod vedením biskupov a v ich hierarchickom apoštoláte ich podporujú.

Konečne vyprosujeme pre všetkých svojich synov v celom svete, predovšetkým chudobných a nemocných, nadzemskú silu a nebeskú útechu.

Náš duch obracia sa však aj ku všetkým mimo cirkvev stojacim v radostnej nádeji, že aj oni radi príjmu božskú pomoc, ktorú v tejto slávnostnej hodine od veľkého Boha a Otca všetkých ľudí svojou modlitbou chceme vyprosif.

K tomuto svojmu otcovskému posolstvu chceli by sme ešte pripojif želanie a pozvanie k mieru. – K tomu mieru, ktorý bol Náš, blahej pamäti predchodca tak dôrazne odporúčal, horúcou modlitbou chcel privolať, a pre ktorý dokonca život v najväčšej obetavosti ponúkol; pre mier, najkrajší dar boží, ktorý prevyšuje všetky pojmy; pre ten mier, ktorý

je založený na spravodlivosti a láske. – Tak voláme všetkých ľudí dôraznejšie k tomuto mieru. Veď len on sám spojuje a rozohňuje srdcia k spoločenstvu s Bohom. On tvorí a vedie k svätej láske Kristovej domáce spoločenstvo rodiny. Spojuje národy a kmene vzájomnou bratskou láskou. Tvorí v národoch tak veľkú a pokojnú obrodu, takže jednotlivé kmene sa usilujú vzájomnou dôverou, priateľskými sväzkami a ochotnou pomocnou prácou dosiahnuť s božím svetlom milosti a sily, dobrobyt a blaho celej ľudskej rodiny.

Okrem toho posielame v týchto úzkostlivých časoch, keď, ako sa zdá, také mnohé a také veľké prekážky ohrožujú mier, po ktorom všetci vrúcne túžia, pokornú prosbu k Bohu za všetkých kormidelníkov štátov, ktorým je uložené, aby niesli ťažký, ale čestný úrad, viesť národy k šťastiu a kultúrnemu vzostupu.

Tak vidíte, purpúrom ozdobení otcovia, úctyhodní bratia a najmilovanejší synovia, aké prvé želanie nechal Boh vyprameniť z nášho otcovského srdca. – Pravdaže, vidia Naše oči aj najťažší žiaľ, ktorý tlačí dnešné ľudstvo. Bez zbrane, ale s dôverou v pomoc Najvyššieho chceme naň položiť uzdravujúcu ruku. Slovom svätého Pavla Vás všetkých napomíname: „Pochopte Nás predsa!“

Nás oduševňuje radostná nádej, že vy, synovia a bratia, vypočujete Naše horúce želanie po uskutočnení mieru. Dôverujeme pevne a s nádejou popri pomoci božej Vašej ochote a radostnej vôli.

Kiež Kristus Pán, z ktorého plnosti sme všetci prijali, prispeje tomuto nášmu želaniu svojou božskou pomocou, ktorá slučuje v sebe všetku útechu a požehnanie, aby sa stalo skutočnosťou na

celom svete! – Ako záruku nášho mierového želania udeľujeme Vám z celého srdca Svoje apoštol- ské požehnanie.”

Korunovaný trojnásobnou korunou

Od dňa korunovania trojnásobnou korunou, tiarou, počítajú pápeži svoj pontifikát. Prekrásny obrad ko- runovania, plný bohatej symboliky, je prejavom naj- vyššej úcty k námestníkovi Kristovmu na zemi, k najvyššej viditeľnej hlave cirkvi, pápežovi, drži- teľovi najvyššej moci v cirkvi nad všetkými členmi cirkvi, ktorú plnosť moci znázorňuje aj trojnásobná pápežská koruna.

Slávnosť korunovania Pia XII. bola 12. marca 1939. Už zavčasu ráno hrnuly sa prúdy ľudí smerom k svä- topeterskej bazilike, aby boli svedkami pápežskej korunovácie. Do baziliky sa dostal iba ten, kto mal lístok, vstupenku. Bazilika pojme najviac šesťdesiat- tisíc ľudí a o vstupenky sa uchádzalo asi tristotisíc osôb. Bazilika aj Námestie sv. Petra boly zaplnené už o pol siedmej, hoci slávnosti sa začínaly až o štvrtí na deväť.

Bazilika sv. Petra bola vyzdobená a osvetlená čo najslávnostnejšie. Všetko ako by hovorilo o sviatoč- nej nálade, ktorú badať na ľuďoch i mŕtvych sochách a ozdobách. Päťdesiat štátov vyslalo svojich zvlášť- nych vyslancov na korunováciu pápeža Pia XII.

Strieborné trúbky oznamujú, že sa pohol pápežský sprievod z vatikánskych siení. Speváci Sixtínskej ka- plnky spievajú velebnú hymnu „Tu es Petrus – Ty si Peter...” Keď sa zjaví pápež, státisícový zástup ho pozdravuje strhujúcim volaním: Nech žije pápež! Nech žije Pius XII.!

Pápež zostupuje s pápežských nosidiel, na ktorých ho doniesli z vatikánskych siení, sadá si na pripravený trón pri vchode do baziliky, aby na ňom prijal hold kapituly sv. Petra a všetkého ostatného kléru. Po holde pápež znova sadá na pápežské nosidlá, „sedia gestatoria“, na hlave má bieloskvúcu mitru. Sprievod sa pomaly pohybuje a pápež pomaly a vznešene žehná okolokľáčiacich, ktorí s veľkým pohnutím prijímajú pápežovo požehnanie. Nadšené pozdravovanie prerušuje posvätné ticho baziliky...

Keď sa pápežský sprievod blíži k pápežskému oltáru, jeden ceremonár zapaľuje trikrát trocha kúdele pred pápežom a pomaly a slávnostne spieva: „Svätý Otče, tak pomínie sláva sveta!“ Pred korunovaním trojnásobnou korunou pripomína ceremonár pomíjajúcnosť slávy tohto sveta. Ľud je hlboko dojatý mystikou a krásou tohto obradu.

Pápež zostupuje s nosidiel a odoberá sa k oltáru nad hrobom sv. Petra, aby nad hrobom prvého pápeža, prvého námestníka Kristovho, odslúžil svoju slávnostnú, korunovačnú omšu.

Po sv. omši nesú pápeža za zvukov pápežskej hymny na jeho nosidlách na loggiu, balkón svätopeterskej baziliky, aby tu bol korunovaný trojnásobnou korunou. Keď ho zazrie státisícový zástup, nadšené volanie na slávu nemá konca.

Pápež sadá na svoj pápežský trón a začína sa korunovačný obrad. Korunováciu vykonal kardinál Caccia-Dominioni. Kládie trojnásobnú korunu na hlavu pápežovu a z ampliónov počuť slová, ktoré pri tomto obrade hovorí pápežovi: „Prijmi tromi korunami ozdobenú tiaru a vedz, že Ty si Otcom kniežat a kráľov, správcom sveta, zástupcom nášho Spasiteľa, ktorému nech je česť a sláva na veky.“

Korunovácia je skončená, pápež udeľuje všetkým, Urbi et Orbi, svoje pápežské požehnanie a za jasného spevu pápežskej hymny odchádza s balkóna, nadšene pozdravovaný, aby sa po slávnostnej korunovácii ujal svojho ťažkého a zodpovedného úradu . . .

Zástupca vtedy autonómneho Slovenska na korunovačných slávnostiach, terajší minister školstva Jozef Sivák, shrnul svoje dojmy do týchto viet: „Len asi raz v živote, aj to len mimoriadne šťastnou príležitosťou dožičí sa človeku vidieť niečo tak veľkolepé a povznášajúce, ako sú starobylé slávnostné obrady korunovania hlavy cirkvi. Minul rok od tejto udalosti, ale slávnosť zaryla sa do pamäti tak hlboko a prenikavo a vybavuje sa mi v spomienkach tak živo, ako by som ju dnes videl rozvinutú v celej veľkoleposti a nádhere, akou len katolícka cirkev vie oplývať pri najvýznamnejších slávnostiach v takom prostredí, ako je veleba baziliky sv. Petra! A čo najviac dojímalo, ba uchvátilo: bola majestátna snehobiela postava sv. Otca Pia XII., ako klasická alabastrová socha, vznešene dominujúca nad záplavou jasajúceho ľudu. Tu pocítila duša, čo znamená byť príslušníkom katolíckej cirkvi a akou nevýslovnou radosťou, ba slasťou je byť veriacim človekom!“*)

Bojovník za spravodlivý mier a za trvalý pokoj

Pápež Pius XII., ktorý cez celý svoj život pracoval za uskutočnenie opravdivého mieru medzi národmi, uskutočnenie tohto trvalého pokoja urobil progra-

*) O. Walter – Dr. V. Bucko: Pius XII. – pápež pokoja, str. 213.

mom aj svojho pontifikátu, keď za svoje heslo zvolil vetu: „Opus iustitiae pax – pokoj je dielom spravodlivosti!“ Aj jeho občianske meno Pacelli má toto slovo pax, pokoj, vo svojom koreni.

Pius XII., ako sám vo svojich prejavoch zdôrazňuje, nevynechal ani jednu príležitosť, aby neupozorňoval otcovským spôsobom všetkých, ktorí sú na uskutočnenie tohto pokoja povolaní, na túto ich vznešenú povinnosť.

Urobil tak hneď vo svojom prvom posolstve k celému katolíckemu svetu. Toto jeho volanie po pokoji ozýva sa z jeho nádhernej veľkonočnej homilie v bazilike sv. Petra na Veľkú noc 1939. – Vo svojom liste zo dňa 20. apríla 1939, adresovanom kardinálovi štátnemu sekretárovi Maglionemu, nařiadil, aby sa na celom svete konaly modlitby za mier, a na tomto protivojnovom, mierovom ťažení majú sa zúčastniť najmä nevinné deti.

Dňa 24. aug. 1939 o 19. hod. povedal reč sv. Otec Pius XII. do rádia zo svojho letného zámku Castel Gandolfo, aby ešte v dvanástej hodine varoval ľudstvo pred hrôzou a kľatbou vojny. V tomto svojom prejave medzi iným povedal: „Na veľkú ľudskú rodinu prišla ťažká hodina, hodina hroziacich rozhodovaní, ktorá nemôže nechať bezstarostným naše srdce a našu duchovnú autoritu, ktorú sme dostali od Boha, aby sme viedli národy po ceste spravodlivosti a mieru... Pravda nech nájde svoje uplatnenie cestou rozumu a nie cestou zbraní. Tie veľmoci, ktorých základom je nie pravda, nebude Boh požehnávať. Tá politika, ktorá nie je založená na morálke, zradí všetkých, ktorí ju sledujú... V povedomí toho, že úsilie ľudské je nie nič hodné bez pomoci božej, vyzývame každého, nech obráti svoj zrak k vysokým nebesiam a vo

vrúcnej modlitbe prosí Pána, aby v tejto ťažkej chvíli zmiernil hnevy, upokojil duše a aby zasvietila zora jasnejšej budúcnosti. V tejto nádeji dávame každému svoje otcovské požehnanie."

Na Vianoce r. 1939, na sviatky pokoja a lásky, znova povedal sv. Otec reč pred kardinálskym sborom o potrebe pokoja a kliatbe vojny. Tento pravý pokoj môže byť uskutočnený len pod vedením Betlehemskeho Dieťaťa.

O potrebe pravého a trvalého mieru medzi národmi hovoril sv. Otec pri každej príležitosti. Nehovorí však len o potrebe pokoja, ale naznačuje aj podmienky, ktoré sú schopné priviesť národy k trvalému a spravodlivému mieru. Na Vianoce 1940 poďakoval sa kardinálskemu sboru za vianočnú gratuláciu. Ako podmienku trvalého mieru uviedol: víťazstvo nad nenávisťou, víťazstvo nad vzájomnou nedôverou, víťazstvo nad prospechárstvom, ktoré kladie vlastný záujem za základ a normu práva, víťazstvo nad egoizmom, ktorý vedie k porušeniu cti a suverenity druhých štátov.

Vo veľkonočnom posolstve 1941 zdôraznil sv. Otec, že sa všemožne usiloval využiť všetky príležitosti, aby skrátil trvanie vojny. Vedený bol nestrannosťou, ako sa patrí na hlavu katolíckej cirkvi a na spoločného Otca všetkých veriacich.

Znova a znova varuje pred vražedným bojom a ponúka svoju pomoc, aby sprostredkoval medzi vojnou vedúcimi, keď už nemohol zachrániť ľudstvo pred vypuknutím svetového požiaru vojny, aby aspoň skrátil jej trvanie a zmenšil jej strašné následky.

Na Vianoce 1941 mal sv. Otec Pius XII. prejav do rozhlasu. Vo svojom posolstve znova sa zaoberal hrôzami vojny a predpokladmi trvalého medzinárodného poriadku, založeného na mravných zásadách. Ako

podmienky spravodlivého pokoja medzi národmi stanovil sv. Otec: 1. slobodu národom bez ohľadu na ich veľkosť, 2. slobodu a práva národným menšinám, 3. spravodlivé rozdelenie darov prírody medzi všetky národy, 4. odstránenie vojny a zbrojenie a zachovávanie smluvy, 5. slobodu náboženstvu a cirkvi, lebo „zo živej viery v osobného Boha sa uvoľňuje výborná a odolná mravná sila, ktorá utvára celý beh života“.

Aj informačná kancelária, zriadená pri Štátnom sekretariáte sv. Otca vo Vatikáne, svedčí o jeho starostlivosti o vojakov a ich príbuzných. Jej cieľom je hľadať stopy a údaje o nezvestných a zmiznutých v tejto vojne a podávať o nich zprávy rodinám a záujemcom.

Strážca rodinného kruhu

V duchu svojho veľkého predchodcu Pia XI. venuje sv. Otec pápež Pius XII. mimoriadnu pozornosť a starostlivosť rodine, rodinnému kruhu, lebo rodina je základnou bunkou ľudskej spoločnosti. Aké sú rodiny, také sú národy, taká je celá ľudská spoločnosť. Rodina predovšetkým formuje dušu dieťaťa, v rodine kladú sa základy budúceho charakteru. Len od obrody rodinného života možno očakávať krajšiu budúcnosť ľudstva. Len keď manželstvo bude ustanovizňou posvätnou, keď manželia sami budú ho chápať v duchu plánov Stvoriteľových, vtedy stane sa manželstvo a rodinný kruh ohniskom obrody ľudskej spoločnosti.

Preto sv. Otec Pius XII. nevynechá ani jednu príležitosť, aby nepoukázal na vznešenosť, ale i zodpovednosť rodinného života. Najmä pri častých au-

dienciách novomanželov neustále hovorí o posvätnosti manželstva, zodpovednosti rodičov a význame rodinného kruhu pre blaho osobné i pre blaho celej ľudskej spoločnosti. Dáva rady pre šťastné spolunávanie manželov, pre výchovu dieťok, chráni posvätnosť a nerozlučiteľnosť manželského sväzku a poukazuje na zásluhy cirkvi pre správne hodnotenie manželského a rodinného života. – Vyberiem len niekoľko myšlienok z početných prejavov pápežových o manželskom a rodinnom živote.

Dňa 15. januára 1941 pri verejnej audiencii asi 800 veriacich, medzi ktorými bolo vyše 100 mladomanželských párov, povedal sv. Otec o vznešenosti kresťanského manželstva: „... Či ste, drahí mladomanželia, naozaj nikdy nezbadali, že medzi rozličnými stavmi, medzi rozličnými formami kresťanského života sú len dva stavy, pre ktoré náš Pán ustanovil sviatosť? Stav kňazský a stav manželský. Zaiste obdivujete veľké zásluhy reholí a náboženských kongregácií, mužských i ženských, ktoré vyžarujú toľko dobra a slávy v cirkvi. A predsa rehoľné sľuby... nie sú sviatosťou. Naproti tomu i to najskromnejšie manželstvo, slávené azda v tom najjednoduchšom a najvzdialenejšom vidieckom kostolíku, alebo v skromnej a nezdobenej kaplnke v robotníckej štvrti, uzavierané medzi dvoma zasnúbenými osobami, ktoré hneď potom sa musia vrátiť k svojej práci, pred jednoduchým kňazom a niekoľkými príbuznými alebo priateľmi, tento obrad bez vonkajšej ozdoby a nádhery vo svojej sviatosťnej hodnosti stojí po boku veľkolepej a slávnostnej kňazskej alebo biskupskej posviacky, ktorú v majestátnej katedrále, plnej kňazstva a veriacich, vykonáva sám veľpastier diecézy, skvejúci sa v ozdobe svojho veľkňazského rúcha. Posvätenie kňazstva a stav manželský, ako dobre

viete, uzavierajú sedemčlenný počet sviatostí...“ Dalej nazýva pápež kresťanských manželov staviteľmi budovy cirkvi svätej. Preto sa majú usilovať, aby ich dielky neboly len hrubým stavebným materiálom, ale jemne vypracovaným, dobre pripraveným, súcim stavivom, ktoré potom biskupi a kňazi, „ktorí rozkladajú, očisťujú a cementom spájajú kamene podľa Staviteľovho plánu, lebo oni sú Duchom Svätým ustanovení, aby spravovali cirkev Božiu“.

O zodpovednosti a povinnosti hlavy rodiny povedal sv. Otec Pius XII. na verejnej audiencii 10. septembra 1941 okrem iného: „Vy, drahí mužovia, dosiahli ste autority. Každý z vás je hlavou vo svojej domácnosti, ale nesie i celú zodpovednosť a všetky povinnosti spojené s týmto titulom. Neváhajte teda použiť túto autoritu! Neodfahujte sa od povinností a nevyhýbajte sa zodpovednosti! Nestraňte pre svoju nedbalosť, lenivosť, sebeckosť a márnenie času kormidlo svojej lode, ktoré vám bolo dané do rúk! No, k tej, ktorá je družka vášho života, buďte jemní, úctiví, láskaví, a to vždy, či vo chvíli príjemnej, či smutnej. Vaše rozkazy musia znieť sladko ako rada, ako to pripomína sv. Augustín: ‚Len taký rozkaz, ktorý je takto osladený, dodá manželke silu, aby ho vyplnila. V dome kresťana, žijúceho z viery a putujúceho do nebeskej vlasti, aj ten, kto rozkazuje, slúži tým, ktorým rozkazuje, lebo nerozkazuje ani z túžby, aby vládol, ale z povinnosti, aby radil, ani z nadutosti, aby nad inými vynikal, ale z milosrdenstva, aby sa o iných staral.‘ Za vzor si vezmite sv. Jozefa, ktorý sv. Pannu pokladal za lepšiu, za svätejšiu, za vznešenejšiu od seba! Ona bola Kráľovnou anjelov

a Iudí, a predsa on vykonával úrad hlavy sv. Rodiny a všetky povinnosti s tým spojené . . .”

O vznešenej úlohe kresťanskej ženy, manželky a matky povedal sv. Otec na audiencii veriacich 20. augusta 1941: „Žriedlom, udržovateľkou a strážkyňou pokoja a radosti v rodine má byť žena, manželka a matka. Či ona nespojuje v láske otca a deti? Či svojím nežným citom nepripútava celú rodinu k svojej osobnosti? Či nebdie, nestráži, neochraňuje a nebráni celú rodinu? Ona naplňuje svojím spevom celý dom, ona sa vie tak milo usmievať na svoje deti, či sú zdravé a živé, či plačú a sú choré. Ona je učiteľkou, ktorá prvá hovorí deťom o nebi, ktorá ich vedie pred oltár, aby sa poklonily pred sviatostným Spasiteľom, ona v ich mladých srdciach vzbudzuje najšľachetnejšie city a túžby. Privedte Nám matku, ktorá sa cíti matkou nielen prirodzenou, ale aj v ríši nadprirodzenej, a My v nej uvidíme hrdinku rodiny, silnú ženu, ktorú môžete ospevovať s kráľom Samuelom v Knihe prísloví: ‚Sila a krása je jej odev a smiať sa bude na posledný deň. Ústa svoje otvára múdrosti a zákon milostivý je na jej jazyku. Pozoruje chodníky svojho domu a chlieb nejedáva záhaľčivo. Povstávajú jej synovia a za blahoslavenú ju vyhlasujú, i jej muž ju chváli.‘ (31, 25-28). Dovoľte, aby sme ešte viac pochválili matku, silnú ženu. Treba ju pochváliť za hrdinské znášanie bolesti, lebo škola nedostatku, utrpenia a ťažkosti urobila ju nezlomnejšou a trpezlivejšou, než je muž; jednoducho: láska ju naučila znášať bolesti . . .”

Pri výchove detí má sa plne uplatniť autorita rodičov. Preto rodičia sa majú „chrániť všetkého, čo by mohlo zmenšiť ich autoritu u ich detí“. O rodičovskej autorite hovoril sv. Otec na audiencii 24. septembra 1941. Upozornil na príčiny tvrdošijnosti die-

tok a poučoval rodičov, ako majú získať, zachovať a rozhojniť svoju autoritu u detí. Medzi iným povedal sv. Otec, že rodičovská autorita sa má predovšetkým zakladať na láske a dobrom príklade: „Vaša autorita nech je autoritou bez slabosti, autoritou, pochádzajúcou z lásky, preniknutou láskou a udržiavanou láskou. Buďte prvými učiteľmi a prvými priateľmi svojich dietok! Ak vás oduševňuje otcovská a materinská láska . . . a ak tá láska diktuje vaše rozkazy, vaše deti budú nimi pohnuté a budú ich na dne svojej duše schvaľovať a nebude treba mnohých slov, lebo hovor lásky je výrečnejší v tichosti skutku než v reči úst . . . S láskou treba spojovať príklad. Ako by sa naučily poslúchať deti, ktoré od prírody napodobňujú to, čo vidia, keď pozorujú, že matka nikdy nerobí, čo otec káže . . ., keď deti vidia, že rodičia sú prví, ktorí nezachovávajú príkazy božie a cirkevné? . . . Pri takomto pohľade, plnom povzbudení, lepšie sa deti naučia, čo je pravá kresťanská poslušnosť a ako ju majú praktizovať voči svojim rodičom, než keby im rodičia podali to najučenejšie odôvodnenie poslušnosti. Buďte presvedčení, drahí novomanželia, že dobrý príklad je najvzácnejšie dedičstvo, ktoré môžete zanechať svojim dietkam . . .“

Muž modlitby a dôvery v Boha

Bolestne dotýkajú sa citlivého srdca pápeža Pia XII. zprávy o bratovražedných bojoch národov, všetko to dietok spoločného nebeského Otca. Sám to dal najavo vo svojom rozhlasovom prejave na sviatok sv. apoštolov Petra a Pavla 1941: „Bolesť Nám, práve tak ako i vám, sviera srdce pri myšlienke na strašnú víchricu zla, utrpení a úzkostí, ktorá sa dnes

vznáša nad svetom." Tak rád by sotrel slzy s tváre plačúcich, tak rád by nakínil všetkých hladujúcich, potešil trpiacich a vliat všetkým radostnú nádej v krajšiu, pokojnú budúcnosť. Tak rád by bol zachránil ľudstvo pred hrôzami vojny, alebo aspoň skrátil jej trvanie na základe spravodlivého mieru: „K modlitbe k Bohu vždy sme pridali svoje skutky. Až do poslednej, krajnej hranice svojej moci a s bdelým smyslom nestrannosti, prislúchajúcej nášmu apoštolskému úradu, urobili sme všetko, čo sa dalo robiť a skúšať, aby k tomuto konfliktu nedošlo, alebo aby bol aspoň skrátený . . .“

Keď sa mu aj nepodarilo jeho veľké dielo pokojného rozriešenia sporov, nezúfa, ale pevne dôveruje v Boha, že ten nakoniec všetko obráti na dobré, a k tejto neochvejnej dôvere vyzýva všetkých kresťanov a všetkých ľudí dobrej vôle: „Čo znamená dôverovať v Boha? – Dôverovať v Boha znamená celou silou svojej vôle, s pomocou milosti a lásky, proti všetkým zo zdanlivých protiv pochodiacim pochybnostiam spoľahnúť sa na všemohúcnosť, dobrotu a nekonečnú lásku Boha. Dôverovať znamená veriť, že tu na svete nič neunikne Božej Prozreteľnosti, ako v celom svetovom poriadku, tak aj v jeho jednotlivostiach . . . To znamená tiež veriť, že Boh tu na zemi na určitý čas môže trpieť nadvládu bezbožnosti a neznabožstva, poľutovaniahodné pomútenie citu spravodlivosti, porušenia práva a mučenie nevinných, pokojamilovných, bezbranných a slabých ľudí. Dôverovať v Boha znamená veriť, že Boh niekedy môže dopustiť ako na jednotlivcov, tak aj na celé národy skúšky, ktorých nástrojom je ľudská zloba, ktoré sú, pravda, zaradené do plánu Jeho spravodlivosti, majúcej za cieľ trestať jednotlivcov a národy za ich hriechy, očistiť ich prostredníctvom pokánia

v prítomnom živote a tak ich k sebe znova priviesť. No, súčasne to znamená aj veriť, že táto spravodlivosť tu na zemi je spravodlivosť Otca, vnuknutá a ovládaná láskou.

Nech sa zdá akokoľvek tvrdou ruka Božského Chirurga, keď svojím nožom zareže hlboko do tela, vždy ju pohybuje a vedie účinná láska a len opravdivé dobro jednotlivcov a národov pobáda ju k takémuto bolestnému zásahu. V Boha dôverovať znamená konečne veriť, že i najtrpkejšia skúška a triumf zla aj tu na zemi trvá len istý čas a nie ďalej a že raz príde Božia hodina, hodina milosrdenstva, hodina svätej radosti, hodina novej piesne o slobode, veselosti a plesaní (Žalm 96). Dôverovať znamená byť presvedčený, že všemohúca ruka nebeského Otca, keď na chvíľu dopustila, aby sa nad biednym ľudstvom rozpútal tento orkán, nepozorovaným pokynom ho zastaví a umlčí a cestami, ktoré sú sotva prístupné ľudskému mysleniu a očakávaniu, obnoví medzi národmi spravodlivosť, poriadok a pokoj...“

V pevnej dôvere v Boha vrúcnu modlitbou vyprosuje najvyšší veľkňaz, aby sa hodina spásy priblížila čím skôr a k tejto modlitbe volá všetkých veriacich. Dal tomu výraz vo svojom veľkonočnom posolstve 1941: „Pretože vo víre toľkého zla a nebezpečenstiev, toľkých úzkostí a obáv najbezpečnejším a najistejším útočišťom dôvery a pokoja, ktorý nám ostáva, je utiekať sa k Bohu, v ktorého rukách sú nielen osudy ľudí, lež aj najzafatejších ľudských protiv, ďakujeme katolíkom celého sveta za horlivosť, s ktorou dňa 24. novembra predošlého roku uposlúchli Našu výzvu k modlitbe a k obetiam za pokoj. Dnes vám a všetkým, ktorí zdvíhajú srdce a ruky k Bohu, opakujeme a pripomíname: Neustávajte v modlitbe, lež oživte ju a zdvojnásobnite! Ano, modlime sa za

skorý pokoj! Modlime sa za pokoj pre všetkých! Nie za pokoj útlaku a zničenia národov, lež za pokoj, ktorý zaručuje česť všetkých národov a vyhovie všetkým životným potrebám a zákonitým právam . . . My, preto pod bdelým a starostlivým zrakom Božím zbraňami modlitby, napomínania a útechy budeme pokračovať v boji za pokoj pre dobro ubiedeného ľudstva. Nech Božie požehnanie a útecha sostúpi na všetky obeť vojny! Na vás, utečenci, hnaní s miesta na miesto, ktorí ste stratili príbytky a polia, oporu svojho života! Cítíme vaše ťažkosti a trpíme s vami. I keď nám nie je dané – ako by sme si to vrúcne želali – vziať na seba ťarchu vašich útrap, nech je pre vás balzomom náš hlboký otcovský súcit! Nech tento súcit zmierňuje trpkosť vášho nešťastia dnešným pozdravom: Alleluja, spevom triumfu Kristovho nad tuzemským mučeníctvom . . .”

„Nech Boh žehná a opatruje slovenský národ!“

Je málo národov, ktorých pomer k Rímu bol tak intímny a neskalený, ako bol a je pomer slovenského národa k stolcu sv. Petra! Od samého začiatku našej národnej existencie vznáša sa nad nami Kríž Kristov a šíri sa k nám náuka evanjelia Kristovho pod otcovským dozorom zástupcov Kristových na zemi, rímskych biskupov, pápežov. Od dôb našich vierozvestov sv. Cyrila a Metoda hlásime sa v synovskej úcte a oddanosti k všeobecnej, katolíckej cirkvi rímskej. Sila, čerpaná z tejto viery, udržala náš národ cez všetky trpké chvíle našej minulosti, neraz veľmi trpké a bolestnej. Vernosť k tejto viere udrží nás aj v budúcnosti a povedie stále k radostnejšiemu rozkvetu duchovnému a k všestrannému blahobytu.

Svätá Stolica bola medzi prvými, ktorí uznali našu štátnu samostatnosť, keď už 5. júna 1939 dala súhlas zriadiť slovenské vyslanectvo pri Vatikáne a zriadila apoštolskú nunciatúru v Bratislave.

Sám sv. Otec pápež Pius XII. dal už niekoľkokrát najavo, ako miluje slovenský národ a žičí mu blahodarný rozkvet v samostatnom štáte.

Po nástupnej audiencii prvého slovenského vyslanca pri Vatikáne, J. E. Karola Sidora, poslal sv. Otec 25. júla 1939 list pánu prezidentovi Dr. Jozefovi Tisovi, vtedy ešte predsedovi vlády, v ktorom okrem iného písal: „... Dúfame, že náležitou starostlivosťou tohto vyslanca, ktorý nebude postrádať Našej účinnej pomoci, vzťahy medzi Apoštolskou stolicou a Vaším štátom šťastlivo sa ustália a vždy viac a viac sa utvrdila, bezpochyby k vzájomnému rozkvetu a zveľadeniu náboženského a občianskeho spoločenstva...“

Po zvolení predsedu slovenskej vlády Dr. Jozefa Tisu za prvého prezidenta Slovenskej republiky, poslal pápež Pius XII. dňa 5. decembra 1939 druhý list, v ktorom znova žičil rozkvet slovenskému národu a štátu: „... Dozvedeli sme sa z úradného oznámenia, predošlého mesiaca datovaného, že si bol zvolený za prezidenta Slovenskej republiky a že si tento úrad už aj slávnostne nastúpil. Za túto zprávu patričnú Ti vzdávame vďaku a prosíme od Boha, aby Tvojemu národu, Nám zaiste veľmi milému, opravdivého blahobytu a šťastia, ktoré katolíckym náboženstvom sa rozmáha a upevňuje, dobrotive udeliť ráčil...“

Svoju lásku k slovenskému národu dal najavo pápež Pius XII. pri viacerých audienciách aj tým, že hovoril k prítomným po slovensky. Keď 14. decembra 1941 prijal na osobitnej audiencii slovenskú hospodársku delegáciu, pozdravil ju po slovensky: „Po-

chválený buď Ježiš Kristus!" Nato aj ďalej hovoril po slovensky: „Nech Boh žehná a opatruje slovenský národ!" Aj v ďalšom slovenskom rozhovore medzi iným povedal: „Tešíme sa, že hoci váš pobyt v Ríme týkal sa hospodárskych problémov, nezabúdate ani na veci duchovného života, ktoré zaručujú zdravú výstavbu každého národa. S láskou sledujeme snahy slovenského národa a želáme mu rozkvet a úspech v ďalšom jeho jestvovaní."

*

Láska a starostlivosť milujúceho srdca sv. Otca patrí aj nám. On modlí sa za nás k Otcovi nebeskému, aby nás žehnal a chránil od všetkého zlého, aby sme v pokoji mohli slúžiť Jemu a pracovať na svojom všestrannom rozkvele.

Splácajme lásku láskou, otcovskú starostlivosť synovskou poslušnosťou a úctou a prosme nebeského Otca modlitbou cirkvi svätej: „Bože, Pastier a Riaditeľ všetkých veriacich, vzhliadni milostivo na služobníka svojho Pia, ktorého si chcel mať za pastiera svojej cirkvi: daj, prosíme, aby slovom i príkladom predchádzal tých, ktorých vedie, aby dosiahol života večného spolu so stádom mu svereným. Amen."

**Básne a scény
pre akademie**

Hymna katolíkov

Napísal František Vítězoslav Sasínek

Katolíci! Ešte naša svätá cirkev stojí,
nezanikla dosiaľ v žiadnom akomkoľvek boji.
Stojí, stojí a stáť bude až na večné veky,
proti nej sú máme všetky neznabohov vzteky!

Nech sa nad ňou akákoľvek hrozná búra vznáša,
ona pekla protivienstvá s čelom ráznym znáša,
Ježiš Kristus založil ju na nezrútnej skale:
darmo peklo zadiera sa do nej neustále!

Nás od cirkvi žiadna lesť a moc tiež neodvráti,
vo vernosti ku nej nikto z nás sa nevykláti.
My stojíme stále pevne ako múry hradné:
čierna zem pohlti toho, kto odstúpi zradne!

Nech pokrokár metá si tam zlopovestné strely,
nech sa rúca bár na nás aj zlostný ten svet celý:
za nič máme predsa všetku Belzebuba zlobu,
zachováme čistú vieru až do svojho hrobu!

Postavme sa my len v šíky, katolícki bratia,
však sa búry nad hlavami našimi zas stratia:
modlime sa, nedajme sa ľžou a klamom svádzaf,
nedajme sa neznabohom do nevery hádzaf!

Kde kríž svätý zástavou je, tam je naša spása,
tam sa pravda, rovné právo ľuďom všetkým hlása.
Boh je s nami, kto proti nám, toho sám Boh skazí,
jeho svätá cirkev iste nad peklom zvíťazí!

Nezaložme ruky vo kríž, k činnosti sa majme,
kresťanovi, keď čas príde, svoje slovo dajme,
veď kde mizne ľahostajnosť a činnosť sa vzmáha,
tam Boh svojim bojovníkom k víťazstvu pomáha!

Večný Rím

Napísal Andrej Žarnov

Z Ríma večné slnce žiari,
Rím je centrom ohnivým,
nad vinicou Pána stráži
od pravekov – večný Rím.

Rím bol vždycky srdcom zeme
a bude ním večite,
lebo Kristus v sláve skvie sa
vždy na jeho zenite.

Rím je žhavou dušou sveta
a Rím ňou i ostane,
bo on verne plní Krista
zákony a poslanie.

Rím je všetkých, pre každého,
každého rád privinie,
ktorý k Rímu utieka sa,
Kristov je – a nezhyne!

Ó, márne sa peklo búri,
páste sviera, zúrivie,
Kristus Ríma mocným štítom,
Rím je skala, – večný je!

Hor' sa k Rímu, k zdroju Pravdy,
neodskakuj zbabele,
buď vždy verný, pevný v duši
jak z kremeňa – z ocele!

Vedz: Rím Krista slávi zdrojom,
Rím je Boha veleba!
Kým Rím stojí – stojíme my
a báť sa nám netreba!

Cirkev katolícka

Napísal Ján Ďateľ

1.

Cirkev katolícka
ty vlasť naša milá,
nás ti neodcudzí
žiadna sila.

2.

Cirkev katolícka,
ty posvätná niva,
teba ctosti pestrý
kvet pokrýva.

3.

Tvoju sviežu pôdu,
ako pred stá roky,
krvi mučeníkov
rosia toky.

4.

Cirkev katolícka,
ty hrad pravdy pevný,
márne nápor bludov
s tebou revní.

5.

Ty, čo vždy hlaholíš
hymny nebies Pánu.
sily svoje čerpáš
z Vatikánu.

6.

Ty dielo Kristovo,
matka večne mladá,
v tvojom lone kresťan
spásu hľadá.

7.

Ty si jasný maják
v plavbe búrnej sveta,
k tebe hľadí, koho
zloba zmieťa.

8.

Tys' v krútnave vekov
nehnuteľné bralo,
ktoré búram časov
povždy odolalo

9.

Tým viac si pevnejšia,
čím ňa viacej tlačia;
čím ňa viacej omývajú,
tým si krajšia.

10.

A kto ňa miluje,
večne blažený je;
kto sa ňa odrieka,
seba tým zabije.

11.

Tvoje slová nech
letia v šíre zeme,
nech sa pred nimi
trasie pekla plemä!

(Z knihy: BOH A NÁROD. Trnava, 1928.)

Pápežská hymna

Napísal Ján Ďateľ

1.

Pej Rímu čelad' kresťanov
so sborom nebies pejmy ladné:
kde trón stál ľudstva katanov
včuť knieža mieru, lásky vládne.
To Otec daný nám od Krista,
z ktorého slova život prúdi,
to strážca viery, hradba istá
pred útokami svodných ľudí.

2.

Nezbedný hurhaj divákov
v divadlách krvou zaplavených
nemýli vodcu vojakov
za Krista na smrť odsúdených.
Tam príkladom ich svojím smelí
a s nimi kráča k nebies stanu.
Aj neskôr bludov tábor celý
zaháňa krížom v pekla stranu.

3.

So stádom Pastier vyhnaný
do hrobov mečom katov
tam choval húfik oddaný
anjelským chlebom, náukou svätou,
a tristo rokov keď minulo,
vyvrátil prestol krutých cárov
a ľudstvo vo tmách čo hynulo,
osvietil jasnou s Kríža žiarou.

4.

Čo kormidelník skúsený
 loď Krista riadi v prístav blaha,
 a bludov víchor zbesnený
 len chuť i silu Správcu zmáha.
 On je tá tvrdá, pevná skala,
 na ktorej cirkev Krista stojí;
 hoc' peklo na ňu špinu váľa,
 len krajšia je po divom boji.

5.

Kresťania, hor' sa k Otcovi
 pod prápor Krista v jeho ruke;
 s ním v boj ísť budete hotoví
 i mrieť i čeliť každej muke.
 Ochotne čujme hlas pastiera;
 Duch boží k nám z úst jeho vraví!
 Kde On, tam Kristus, svetlo, viera,
 tam neodolá Satan dravý!

(Z knihy: BOH A NÁROD. Trnava, 1928.)

Svätý Otec

Toľko nás v širom svete,
v zeme všetkých končinách,
sfa ovečiek pasúcich sa
na zelených lúčinách.

Kristov kríž nás pojí, viaže,
a či bije zloba, tiaž,
nad dušami – mocný orol:
žiarivý Rím drží stráž!

Toľko nás je sestier, bratov,
a sme jedna rodina,
anjelské nad nami krídla
Otec svätý rozpína.

On je s nami v strasti, v žiali,
z neho život pramení.

On nás volá v mene Krista:
„Podďte ku mne znavení...!“

Toľko nás je v širom svete,
katolík sa neľaká,
svätý Pastier žehná, chráni
každý rod – i Slováka!

On je veľkým záhradníkom,
cirkev božou záhradou,
slncom kvety ožiaruje
a vystriha od hadov!

Svätý Otec – to je láska,
nebies končín zemský kvet,
On u Boha modlitbami
skláňa sa za celý svet.
On je našim primluvníkom,
On je našej viery štít,
Dobrý Otec – bo za deti
hotový smrť podstúpif!

Milióny je nás v svete,
jeden spev však hudieme:
vždy sme boli verní Rímu
a vždy verní budeme!
Svätý Otec našou hlavou,
zástupcom je Kristovým:
živ ho, Bože, chráň a žehnaj
a s ním žehnaj večný Rím!

(Z knihy Dr. Ján Ferencík: Pápež a pápežský štát.
Bratislava, 1930.)

Otče svätý . . .

1.

Otče svätý, ty nám žehnáš,
defom, rukou láskavou,
ty nám kynieš, ty nás vedieš
Krista večnou za slávou.

2.

Ty nás ako dietky malé
privíňaš a miluješ,
a my s detskou úprimnosťou
túlime sa k tebe tiež.

3.

Ty si našich záhrad ružou,
ty si duši zlatý kvet,
ty miluješ všetkých ľudí,
teba rád má celý svet.

4.

Ty si Krista námestníkom,
svätej viery rozsievateľ,
i vtedy sa o nás staráš,
keď zblúdime, neborač!

5.

Smieruješ a bratíš zeme,
hlásaš, konáš Boží mier,
hoci ľudia horší neraz,
horší – ako divá zver!

6.

Otče svätý, ó, my vieme,
že máš rád i Slováka,
čo ti verný ako žula
a zloby sa neľaká!

7.

On je azda Benjamínom
sveta tohto z národov,
ale viera jeho mocná
silnejšia než žula, kov.

8.

Požehnaj ten národ malý,
Otče rukou láskavou,
nech vždy pevnou cestou kráča
Krista večnou za slávou.

(Z knihy Dr. Ján Ferencík: Pápež a pápežský štát.
Bratislava, 1930.)

K Vatikánu

Napísal Gorazd Zvonický

Tatry obliekly sa k slávnostnému ránu,
s túžbou upierajúc oči k Vatikánu.

K tebe, svätá skala, v búrkach nezlomená,
pribíjame svoj znak na česť svojho mena.

V krútňave storočí, v prúde protismerov,
túlime sa k Tebe s neochvejonu vierou.

Hoci od vekov nám do štítov hrom bije,
kto sa Ríma drží, s Rímom večne žije.

Orli vyleteli a veslujú dolu,

v čečine spúšťajú pozdrav na kupolu.

Čečina našich hôr, krása stále svieža,

z teba uvijeme venček pre pápeža,

z tvojich čistých lístkov pôvab našho svieti,

že ho zo Slovenska pozdravujú deti.

Srdcia na slávu mu zvonja od pohorí,

koľko vatier lásky u nás preňho horí!

Plte dolu Váhom režu odpor vetra,

Chcú sa vierou pripäť k pevnej lodi Petra.

Naše veslo čisté, jasný cieľ, smer presný,

berieme sa napred cez úklady besny...

Kým hrozné lode utonuly v kale,

naša plí sa túli ku Petrovej skale,

sväté heslo vlieva dušiam silu v boji:

Kto sa Ríma drží, s Rímom večne stojí!

Túžby nevinných srdc ako fakle planú:

Bože, požehnávaj strážcu Vatikánu!

So štyroch strán sveta zvučí v svornom hlase:

Bože, zachovaj ho dlho pri kompase!

Z teplých hrudí prúdi rajská melódia:

Bože, požehnávaj Dvanásteho PIA!!!

Za pápeža

(Sborová recitácia)

Napísal Gorazd Zvonický

V strede úzadia väčší kríž, vpravo od neho pápežská zástava, vľavo od neho pápežov obraz. V popredí dvaja prednášatelia: prvý vpravo, druhý vľavo. Sbor je zriadený pod zástavou, tvárou ku krížu a k pápežovmu obrazu. Mystický hlas prichádza zpoza pápežovho obrazu; má byť dosť silný a príjemný.

(Osvetlenie slabé.)

Predn. 1.: Matka zemeguľa, prečo trpko žiališ
a závojom čiernym staré čelo halíš?

Predn. 2.: Vari chceš si zakryť v tvári vryté vrásky ...
Azda trpíš preto, že niet u nás lásky ...?

Predn. 1.: Povedz, drahá, povedz: čo ti srdce sviera?
že sme krvilační? ... že nám chýba viera?

Predn. 2.: Alebo že sme sa horko previnili,
keď sme boží obraz v sebe poškvrnili? ...

(Svetlo sa zosilňuje.)

Myst. hl.: Bratia, žime triezvo, choďme ako vo dne,
chráňme svoje vázy, dbajúc na pochodne!

Sbor: Srdce k Vatikánu, ak kto vo tme tápeš,
tam kríž svetielkuje, odtiaľ žehná pápež.

Predn. 1.: Za neresti synov pred Bohom sa kaja
a rozbité srdcia svojou láskou spája.

(Červené svetlo.)

Predn. 2.: Ponad červenú pláň, ktorá tlie a kvíli,
o polnočnom čase zvony zhlaholily.

Predn. 1.: Červená pláň je zem, čo v horúčke leží,
zvony fahá pápež, strážca božích veží.

Polnoc je čas škriatkov, zloduchov a gnómov
a ten sladký hlahol pozýva nás domov.

Predn. 2.: Pápež núka náruč každej farbe, rase
a cez dračie chrbty vedie šíky k spáse.

Predn. 1.: Prečo plačeš, prečo, drahá zemeguľa,
a slza za slzou sa ti lícom gúľa...?

Predn. 2.: Vari plačom zmývaš našu spreneveru,
či preklínaš deti, ktoré sa tu žerú...?

Predn. 1.: Drahá, prestaň slziť, slová kľatby zastav!
Nepočuješ šumot vatikánskych zástav?...

(Biele, slabé svetlo.)

Predn. 2.: Ako z katokomb sa blíži nové hranie,
všetkých svolávajúc pod kríž na sbratanie.

(Svetlo trocha zosilnieva.)

Predn. 1.: Svätopeterský chrám rozširuje brány:

Myst. hl: Poďte z končín zeme, buďte požehnaní!

Predn. 1.: Otče, tvoje oko kam tak smutno hľadí?

Predn. 2.: Ach, to sú chalúčky – ako sa z nich kadí...!

Predn. 1.: Otče, z tvojich očí prúdy slz sa rinú...

Predn. 2.: Azda vidíš otcov, ako v ohni hynú...?

Predn. 1.: Tvoja biela ruka rosu s líc ti stiera...

Predn. 2.: Či pre zástup sirôt, čo sa poneviera...?

Predn. 1.: Tvoj mystický pohľad bolestný žiaľ kalí...

Predn. 2.: Smútiš pre úlomky od Petrovej skaly...?

Myst. hl.: Búrky odštíepily vetvy od pápeža
a tie v drobnom piesku rozpadnuté ležia...

Predn. 1.: Otče, ako sláviš svoj rok jubilejný?

Predn. 2.: Viem, chceš rozliať do bied lásku, balzam
lhrejný...

Myst. hl.: Hrozný prekyp strastí, boj tmy, nepohoda,
spáleniská v dušiach – jak to plecía
[hlodá!...

Predn. 1.: Svätý Otče, ajhľa, pod zástavy Tvoje
po návršiach cirkvi schádzajú sa voje.

Predn. 2.: Stoja a čakajú vojská, generáli,
aby na tvoj symbol, Otče, prisahali.

(Mohutne.)

Obaja pr.: Mohutnosti ducha, kto vás pozastaví,
keď zve z Vatikánu signál pod zástavy?...

(Zdvihnú pravice, silné osvetlenie.)

Sbor: V rukách kríž a prsia vierou obmené
prisaháme vernosť v Ježišovom mene!

Predn. 1.: Prepasti sa vzduly, vyvrela z nich horda...

Sbor: Budme čistí, smelí! Bratia, sursum corda!

Predn. 2.: Z hnilych bahien krvi rastú múry Sodôm...

Sbor: Bratia, budme pevní proti vábnym svodom!

Priväzujme bedrá k pápežskému rahná,
salvy čiernych plukov nás tu nezasiahnu!

Na ich pochod s nami archanjeli strežia!

Bratia, pod zástavy – s heslom: Za pápeža!

Kristov zástupca

(Sborová recitácia)

Napísal Kongreganista

Sbor (ticho): Nad vlny života vyčnieva pevná skala
a na nej ku nebu týči sa mocný
chrám:

10. (*silno*): Na skale nejedna vlna už stroskotala,
nejednu vrahov loď odrazil Kráľ a
Pán.

1. Len jeden človek má od toho chrámu
kľúče,

3. len jeden človek vie otvoríť jeho
brány.

5. (*Radostne*): A potom sypú sa na ľudí lásky lúče.

Sbor: Ten človek tento chrám spravuje,
stráži, chráni.

1. Nástupca Kristov to, Dvanásty Pius,
pápež!

Sbor: Z jeho rúk presvätých leje sa po-
žehnanie a jeho slovami sám Kristus
ku nám vraví.

3. Otvára brány nám, brány do večnej
slávy.

Sbor: Z jeho rúk presvätých leje sa po-
žehnanie.

5. Márne sú útoky, márne namáhanie.

10. Chrám stojí pevne vždy a nič ho ne-
otrasie

5. a bude večne stáť,

3. bez poruchy stáť

Sbor (*silno*): a s ním i chrámy naše.

1. Hoc svet naň útočí, hoc radi by ho zničif, zručaf a vystavif budovu niekde inú, on stojí.

5. Semeno, čo zasial Majster, klíči.

Sbor: A roky môžu ísf (*silnejšie*) víchricou času hnané, on všetko pretrvá, lebo má pečaf Lásky.

1. Máme naň útočia, on vždy pevný zostane,

Sbor: lebo je palácom a sídlom Večnej Lásky.

3. (*silno*): Cirkev je tento chrám mocný, čo veky trvá.

6. Cirkev je bojovníčka pre Dobro v svete prvá.

Sbor: Na čele stojí jej ten, koho sám Boh poslal,

1. Dvanásty Pius.

Sbor: Tu kľúče Petrove dostal a stojí na stráži a stádo Pána pasie,

3. vedie ho ku Svetlu,

6. k nekonečnej Kráse, vedie ho bezpečne, bo Pán mu cestu zjavil, vedie ho, vedie ho iste do večnej Slávy.

Sbor: A hoc je cesta tá najmä dnes taká ťažká, a hoc je cesta tá najmä dnes nebezpečná, on ide bezpečne a z jeho očí Láska pozerá.

3. Kráľovstvo Pána večné stráži a šíri on, hoc krvi nepreliéva,

Sbor: zakaždým chválospev Hospodinovi
spieva,
zakaždým pozerá na neba modrý
plášf.

1. Ved' odtiaľ sype sa svätý Milosti
dážď,

5. ved' odtiaľ prichádza svetlo a posil-
nenie,

Sbor: a potom ustúpia,

1. noc,

3. tma

5. a strašné tiene,

Sbor: a potom ozvú sa sladučky piesne
nové,

1. o Láske, o Kráse a o vtelenom Slove,

3. a potom do duše vstúpi čos' tajom-
ného:

Sbor: Blíži sa, blíži sa k nového šťastia bre-
hom, blíži sa ku šťastiu a preto tíško
spieva: Te Deum...

6. Jej sladký hlas tečie, sa vylieva a
Otec vedie ju,

Sbor: Otec jej žehná z Ríma.

Poznámka: Cez celú recitáciu počuť tichú melódiu.
Odporúča sa meniť svetlá.

(PRÉZES, čas. pre správcov Mar. kongregácií, č. 3. r. 1942.)

K jubileu sv. Otca Pia XII.

(Sborová recitácia.)

Napísala Nora Preusová

I.

1. skup. chlapcov: Rím stojí, lež svet sa rúca,
to Tvoja práca, sláva nehynúca.

1. skup. dievčat: Si hlavou, dušou, srdcom takej
riše,
čo vierou nezapotáca, láskou
nezakolíše.

2. skup. chlapcov: Rím stojí, v ňom Ty si pevnosť
Pravdy.
Čo slovo staviaš, na tom stojíš
navždy.

2. skup. dievčat: Máš dary Ducha, cenu krvi
Krista,
Ty, otče mieru, Ty láska veľká,
čistá.

1. chlapec: Na nijakom prestole sveta ne-
bolo toľko veľkosti, vôle a
sily ako na Tvojom.

Celý sbor: Na nijakom prestole sveta ne-
bolo toľko veľkosti, vôle a
sily ako na Tvojom.

1. chlapec: Veda,

2. chlapec: Umenie,

3. chlapec: Kultúra,

1. skup. dievčat: Duch dvíha sa a materia klesá.
To Tvoje dielo, čnejúce na ne-
besá.

Celý sbor: To Tvoje dielo, čnejúce na ne-
besá.

II.

1. dievča: Tvoj trón aj krvácal.
A milovníci Pravdy položili
život.
1. chlapec: Mučeníci,
2. chlapec: Krv,
2. dievča: Utrpenie.
1. dievča: Zvony Ti zaviazali,
2. chlapec: Kostoly brali,
3. chlapec: žezlo Ti zamenili berlou,
2. dievča: kresťanstvo vylievalo krv.
- Celý sbor: Zvony Ti zaviazali, kostoly brali,
žezlo Ti zamenili berlou,
kresťanstvo vylievalo krv!
2. dievča: Súď, Boh jeden nad nami.

III.

- Celý sbor: Lež dvíhala sa fakľa Kristovej
Pravdy a bola ukazovateľkou
cesty, zárukou sily a jednoty.
2. chlapec: A zvíťazili sme!
- Celý sbor: Bim - bim - bam - bim -
bam - - -
2. chlapec: Slávnostné zvony bily,
bo sme zvíťazili.
- Celý sbor: Na nijakom prestole sveta ne-
bolo toľko veľkosti, vôle a
sily, ako na Tvojom.
1. dievča: Pýtajú sa nás, prečo sme s Te-
bou?

- Celý sbor: Sme s Tebou,
1. chlapec: Lebo trón Tvoj bol vždy miestom Pravdy,
2. chlapec: Lebo sídlo Tvoje bolo pokropené krvou,
3. chlapec: Lebo odovzdávaš dedičstvo spasenia,
2. dievča: A máš lásku v pohľade smelom.
1. skup. dievčat: Sme Tvoji dušou i telom,
- Celý sbor: Dušou i telom.
2. skup. chlapcov: Hoc horela fakľa nepriateľskej myšlienky, zvífazili sme,
- Celý sbor: Zvífazili sme!
- Celý sbor spieva: „Bože, čos' ráčil“
1. dievča: Otče svätý,
vzhliadni okom svojím láskavým
na štítý našich Tatier,
Ty, ktorý si bol dobroprajníkom slovenského národa,
spravodlivou matkou v najťažších chvíľach nášho života,
opri svoje láskavé oči o naše malé chalupy
a príjmi doproprianie nášho veľkého srdca.
1. skup. chlapcov: Tam, kde fali, kde nás bili,
kde nám deti krpateľy,
tam, kde matky zaúpely,
tam, kde tyran rozrehlil sa po krvavom po kúpeli,

1. skup. dievčat: Tam, kde krivda siala, žala,
matka tvrdý peceň mala,
2. skup. chlapcov: Tam, kde hordy zbíjaly nás,
hlad sa pásol po úbočí.
1. dievča: Láska padla s Tvojich očí,
urovnala, zahojila,
pekným slovom nakojila.
1. skup. dievčat: Nakojila.

IV.

2. chlapec: Rím stojí na stráži hodnôt več-
ných,
stredisko tisícich cieľov neko-
nečných.
2. skup. dievčat: Rím stojí, stráži poklad veľký,
čo utvára Iudských spoločností
celky.
2. skup. chlapcov: Rím stojí, kým svet sa rúca,
to Tvoja práca, sláva nehynúca.
- Celý sbor: Rím stojí. V ňom Ty si pevnosť
Pravdy.
Čo slovo staviaš, na tom stojíš
navždy!
1. dievča: Preto sme s Tebou.
Preto prosíme Boha, aby Ťa ži-
vil, ochraňoval, požehnal Ťa
a Tvoje sídlo:
- Recituje celý sbor: V sedmobrežnom krúhu Ríma,
Kde sa Petra chrám vypína.
Z tisíc hrdiel sa ozýva
pieseň nábožná, horlivá.
- Spieva celý sbor: [Živ, Bože, Otca svätého,
námestníka Kristovho:].

Zoči-voči smrti

(Udalosť zo života pápeža Pia XII.)

O s o b y :

J. E. pápežský nuncius v Mníchove, Eugenio Pacelli.

Monsignor Toricella, sekretár nunciatúry.

Sestra.

Rytmajster de Luca, vyslanec talianskeho kráľovstva.

Veliteľ červených gardistov.

5–6 červených gardistov.

Dej odohráva sa v Mníchove, v pracovni pápežského nuncia. Antický, štýlový nábytok, v strede zadnej steny veľké sklenené dvere na balkón, po stranách záclony. Zprava vysoké dvere, zľava vchod krytý rozhrňajúcou sa ťažkou záclonou. V ľavom rohu štýlový písací stôl, na ňom krížik, spisy, telefon, za ním veľký kríž, pod krížom kľáčadlo, na ľavej stene pri stole veľký pápežský znak. V pravom rohu štýlová garnitúra: stôl, kreslá, na zadnej stene obraz pápeža Beňadika XV. — Je predvečer, v izbe je prítmie.

Charakteristika osôb: J. E. Eugenio Pacelli, 43ročný, vysoká, štihla priama postava, odetý v čiernom talári s pelerínkou, široký červený pás (cingulum), náprsný kríž na zlatej reťazi, na hlave červená čiapka, na pravej ruke veľký biskupský prsteň; nosí okuliare bez rámu. Pohyby jeho sú dôstojné a vyberané, reč pokojná a pádna. — Monsignor Toricella je asi 50ročný, má čierny talár, červený pás, povaha hneď prudká, hneď prestrašená. Mnoho gestikuluje. — Sestra je asi 50ročná, vysoká, štihla, odetá v dlhých čiernych šatách. Ustarostená, sklúčená, ale mierna a dôverujúca nunciovi. — De Luca je mladý, elegantný dôstojník — Veli-

teľ gardistov je asi 35ročný, má čižmy, jazdecké nohavice, vojenskú belasú blúzu, hore rozopätú, vidno červenú košeľu, pás s veľkým vojenským revolverom, na hlave belasú vojenskú loďku s červenou kokardou. Nosí fúziky, jeho reč je surová, drsná, nevyberaná. — Gardisti sú posbieranci, polovojensky oblečení s puškami v rukách.

V ý s t u p p r v ý.

Nuncius kľačí pod križom na kľačadle, pohrúžený je v modlitbe. — Monsignor díva sa zpoza záclony dvier na balkóne na ulicu. Z diaľky ozýva sa rachot pušiek, guľometov, občas výbuchy.

Monsignor: *(odstúpi od záclony, vystúpi do popredia) Mníchov! — Pýcha zeme. Stredisko šľachetnej kultúry, ktorú vytvorily verniace generácie cez stáročia. — Mníchov! — Dnes nik nehľadí na tvoje veže, ktoré ukazujú hore, odkiaľ pochádza všetok mier... (v diaľke rachot pušiek). Pace — pokoj! Nebolo dosť štyroch rokov vraždenia? Pokoj! — Rozvášnené mesto, ulicou prechádzajú davy a smrť! (Pateticky): Všetko utieklo zo strachu: generáli, vojaci, vláda — na pospas besu nechali bezbranné mesto, vzbúrená lúza, ruskí zajatci dostali zbrane... Len Rím tu zostal — Petrova skala, tá tu stojí a nepohne sa! (Obzrie sa.) Nuncius Jeho Svätosti, — železná vôľa — Eugenio Pacelli. — Nie, neodídeme! (Prechádza sa po izbe, zoberie so stola zapečatený list.) — Taliansky kráľovský vyslanec*

rytmajster de Luca. – Ach, nik vraj ne-
môže zaručiť naše právo, naše životy...
Musíme odísť? – Musíme odísť! (*Rachot
pušiek zvonka.*) – Kedy už pôjdeme
preč? (*Bojazlivo*) Musíme odísť, kým je
čas. Jeho vojenské auto a ochrana je nám
k dispozícii. Šľachetný rytier!

V ý s t u p d r u h ý .

Predošli.

Sestra (*Vojde zprava, bezradná, zastane, dívajúc sa
k balkónu*): Bože môj! To je strašné! Už
tri týždne trvá tento bes. Ľudské životy
hynú, ničia sa majetky... Ach, krásny
Mníchov, úbohé mesto... (*Sadne si zkra-
ja na kreslo, monsignor ju zbadá, obráti
sa k nej*). Monsignore, je to pravda, že
v meste už nemajú čo jesť, deti vraj
umierajú od hladu?

Monsignor: Si, si, signora. – Prvý bavorský armád-
ny sbor porušil prísahu vernosti a pridal
sa ku komunistom. Kolóny ríšskej vlády
a sedliaci obliehajú vzbúrené mesto. Vše-
tky zásoby potravín zhabali pre červe-
ných gardistov. Videl som umierať deti
a chorých, ženy a starcov... Ach, Mon
Dieux, na periferiách to vyzerá strašne...

Sestra: Dokedy tu zostaneme?

Monsignor: Všetko už poutekalo. Vláda, úradníci,
vyslanci...

Sestra: Naše zásoby sú už veľmi skromné.

Monsignor: Excelencia chodí denne autom na peri-
feriu, odnáša všetko a rozdáva... Nemá-
me už čo dať, môžeme odísť.

Nuncius *(medzi rečou vstane s kľačadla, vyzerá pokojne oblokom — potom voľne sa obráti a reaguje na posledné slová):* Potechu, dobré slovo, keď bude treba i rázny protest môžeme ešte rozdávať. Nielen z chleba žije človek, mi caro monsignore, — i viera vracia ho životu.

Monsignor *(vstáva a podáva s úklonom list, ktorý ležal dosiaľ na stole):*

Excelencia, list od kráľovského vyslanca.

Nuncius: Gratias! Ďakujem! *(vezme list a číta.)*

Monsignor: Rytmajster de Luca bojí sa o Váš život, prosí Vás, aby ste opustili rozvášnené mesto... Nik viac nám nemôže zaistiť naše právo. Taliansky vyslanec zostal tu len kvôli vám.

Sestra: Excelencia, spomeňte, že včera striedali na Vaše auto.

Monsignor *(naliehavo):* Excelencia, poslanie naše je skončené. Nemáme viac možností zastupovať Svätú stolicu. Neuznávajú nás. — Šetrite svoj život, ste povolaný ešte mnoho vykonať pre cirkev...

Nuncius *(prestane čítať, odloží list na písací stôl):*
Stane sa, ako Boh chce!

Sestra *(odíde vpravo).*

Monsignor: Ostatné vyslanectvá opustily mesto, v ktorom prestala už vláda práva a kde vládne rozbesnená sberba.

Nuncius: Monsignore, zabúdate, že my nie sme tu vyslaní len kvôli právu a vláde, ale predovšetkým pre tento ľud. A ten nás potrebuje — a ja ho neopustím. *(Zasadne za písací stôl a píše list. Monsignor diva sa s balkóna, počuť streľbu.)*

V ý s t u p t r e t í .

Predošlí.

Sestra *(vojde rozpačitá zprava, zalomí rukami k Monsignorovi).*

Monsignor *(ide jej znepokojený v ústrety):* Signora, mám zlé tušenie. Dnes príliš zlostne pokrikovali za naším autom a červení po-nevierali sa okolo domu . . .

Sestra: Nebudeme mať čo jesť. I ryža je preč! Ťažká, biela ryža, Excelencia!

Nuncius *(zamyslený, s úsmevom, viac pre seba):* Ryža! Krásna, biela ryža! – Voľakde v šílenom meste sedia smrteľne bledé detičky nad – ach! – nesmierne drahým jedlom: Ryžou! – ťažkou a cennou, bielou ako sneh. *(Vonku zarachoti guľomet. Všetci strpnuto načúvajú.)*

Nuncius *(k prítomným):* Sme tu, dokedy Boh chce, budeme jesť, čo nám dožičí. Pred Všetomhúcim je všetko také jasné. On vyvedie svojich i z tohto chaosu pýchou zaslepených ľudí. Chaos! To je typické pre ľudí, ktorí v zámeroch svojich hľadajú len do končín tejto zeme a do času života na nej. Ani v tomto živote sa nevyznajú nakoniec, lebo ani ten nie je od nich. Pre-náhlenosť a násilie – to sú zbrane ľudí, ktorí sa boja o svoj koniec . . . Pomyslíme na Boha, na večnosť – a zovanie k nám i do časnosti podivuhodný pokoj – poriadok . . . Večný Boh – nesmrteľný boží človek! – *(Položí Monsignorovi ruku na plece.)* Buďte spokojní, Monsignore . . .

*(Monsignor chyti mu ruku, pokľakne a po-
bozká prsteň.) – Idem do kaplnky! (Od-
chádza vľavo.)*

V ý s t u p š t v r t ý .

Monsignor: Ten pokoj ma až mrazí... *(Za sestrou, odchádzajúcou vpravo):* Moje nervy to už nevydržia. Mon Dieux – to besnenie neprestáva. *(Vyzera dverami balkóna.... sadne za stôl, vkladá nunciiov list do obálky, píše a pečati..*

Vonku sa ozýva krik. Monsignor vstane a načúva, krik sa blíži, zarazochoti guľomet... Monsignor vyskočí zpoza stola — vtom vbehne sestra.)

Sestra *(poľakaná):* Červení gardisti!... Dobýjajú sa dnu... Šofér zavrel bránu... hrozia mu zavraždením... Bože, buď nám milostivý!

Monsignor: Mon Dieux! Hovoril som – teraz je neskoro... *(Bezradne behá po izbe. Zvonku buchot na dvere, krik. Sestra vyjde von. Monsignor pribehne k stolu, zbadá telefon):* Haló, haló... *(zvoní znova)* ... Prosím talianske kráľovské vyslanectvo!... Haló! Tu tajomník nunciiov. Príďte ihneď! Červení gardisti! *(Otvorí stôl, vyberá spisy.)*

*(Buchot, krik sa približuje, dvere sa rozle-
tia, vtrhne veliteľ červených gardistov
s namiereným revolverom.)*

Veliteľ: V mene revolučnej vlády a veliteľstva rudej armády! Zatýkam vás! Nechajte všetko tak! Kde je nuncius?

Monsignor: Ako sa opovažujete?

Veliteľ: Čuš! Kde je ten červený? Hneď nech je tu! (*Rozvalí sa na stolicu, zobzerá sa. Monsignor ustupuje k dverám vľavo.*) Počkaj! Vyzeráš rozumnejší! S tým druhým to bude ťažšia robota. – (*Falošne*): Nič sa ti nestane! – Daj! Kde máte zlato, šperky, kríže, zlaté kríže, kamene? Povedz! Daj!

Monsignor: Nič nemám. My nič nemáme, potrebujeme všetko! Nie pre seba. Ako vy pušku – tak my kríž!

Veliteľ: Netáraj mi! (*Vyskočí. Namieri revolverom.*) Povieš? (*Zazrie spisy.*) Ukáž, čo si to chcel odniesť! (*Číta*): Excelencia Eugenio Pacelli, nuncius... Minulý roky vojny. Spomínam si na Vaše úmorné a neochvejné úsilie o pokoj a účinnú pomoc trpiacim... dni utrpenia neprestaly. Bieda najnižších vrstiev trvá a stále sa zvyšuje. Rozhodol som sa zachrániť aspoň nevinné dievky... Chceme rýchle pomôcť vyživovacou akciou... sirotiniec... použite vplyvu Vášho úradu a osobných stykov a zaistite nám možnosti a podporu – naše prostriedky sú vyčerpané... biskup. (*Pozerá ďalej — nazlosteneý shodí rukou všetko na zem. Vyskočí a začne škrtiť Monsignora.*) Peniaze, zlato, šperky, kamene! Rozumieš! (*Kričí.*) Zabijem ťa ako psa!
(*Vtom vtrhnú zprava ostatní, vlečú sestru, postrčia ju vľavo k hľadisku.*)

I. gardista: (*K veliteľovi gardistov, sýkavo*): Zase chceš sbíjať na vlastnú päť? – Komuna,

kamarát, komuna! (*Zbadá stolný zlatý križik, vezme, obzrie si ho a strčí do vrecka — kutá ďalej po stole.*)

Veliteľ: (*Namieri naň revolverom.*) Tiahni! Marš tam! (*I ostatní cúvnu k dverám vpravo. Pokračuje k Monsignorovi*): Na základe rozhodnutia vlády komuny a vrchného veliteľstva rubej armády, — dobrovoľne odovzdáte všetok majetok — predovšetkým auto! Auto! Byť ponecháte k dispozícii armáde a odídete na miesto, ktoré vám vláda určí. — Odpor môžete zaplatiť životom. (*Medzi rečou vyťahuje z vrecka spis.*)

Monsignor: Ja nemôžem rozhodovať! (*Ustupuje k dverám vľavo.*) Protestujem!

Veliteľ: Mlč! (*Kričí.*) Zabijem ňa ako psa! (*Zaženie sa päšťou. Zpoza záclony vyjde nuncius, lavá ruka sviera náprsný križ, pravá spustená drži záclonu. Kamenný pohľad vráti veliteľa gardistov.*)

Nuncius: Čo si želáte, priatelia?

Veliteľ: (*Rozpačito salutuje.*)

Nuncius (*Prísne*): Čo znamenajú tie zbrane? — Na koho ste sa schystali? — Ohradzujem sa čo najrozhodnejšie proti každému násiliu. Som vyslancom a žiadam pre seba všetky práva a ochranu.

Veliteľ: Právo dnes patrí nám!

Nuncius (*Pokojne*): Právo nezávisí od vás, lebo vy ste si ho nedali, ani vám ho nik nedal. A pre seba žiadam len základné prirodzené právo a dodržanie medzinárodných zvyklostí. Myslím, keď vládnete, že budete k hosťom shovievaví!

- Veliteľ: *(Podáva mu list):* Tu je rozhodnutie vlády!
- Nuncius *(Vezme list a vôbec ho neobzrúc, podá ho Monsignorovi):* Priatelia, my sme sa neprevinili ničím, nenarušili sme ničie práva – nemáme zbraní – zastupujeme mocnosť ducha – Vatikán, nepriečime sa právu, ale protestujeme proti bezpráviu.
- Veliteľ: Žiadam okamžité splnenie rozkazu!
- Nuncius *(Rozhodne):* Povedal som a protestujem čo najslávnejšie a z tohoto miesta neustúpim! Ste na medzinárodnej pôde a bolo by slabosťou, aby ste ju nevedeli obrániť, keď vládnete!
- Veliteľ *(mieri revolverom):* Prestaň! Zabijem ňá – Súdruhovia! Prekutajte dom, zrekvírujte auto, oddiely nech zostanú na svojich miestach. *(Gardisti chcú odísť východom vpravo — zastavi ich De Luca, ktorý vtrhne s vytasenou šablou.)*
- De Luca: Stáť! Banda!
- Veliteľ *(Salutuje.)*
- De Luca: *(Pozdraví nuncia. Ten mu podá ruku. K veliteľovi gardistov):* Von!
- Veliteľ: Som poverenec vlády a rubej armády a mám rozkaz!
- De Luca: A diavolo! Fuj! Nehanbíte sa s guľometmi, puškami a celým oddielom proti bezzbranným? Porúbem vás všetkých, zbojníci!
- Veliteľ: Prestaňte, lebo budem nútený použiť násilia!
- De Luca *(Hrozi):* Nezahrávajte sa! *(Ukáže na gardistov):* Títo nech okamžite opustia dom!
- Veliteľ *(Rozpačite):* Čakajte dolu!
(Gardisti vyjdú. Za nimi i sestra.)

Nuncius *(K vyslancovi):* Ráďte sa posadiť.

De Luca: Ďakujem, Exelencia! Najskôr odpravím tohto a celú tú červenú sberbu.

Veliteľ *(Preľaknutý siaha po revolveri.)*

De Luca: Neboj sa! Takto ňa odpravia zakrátko tvoji vlastní! *(Ide k telefonu, cengá):* Hlavný stan prosím! *(Čaká.)* ... Hlavný stan? Taliansky kráľovský vyslanec. Chcem hovoriť s veliacim generálom! – Prosím! – Tu rytmajster De Luca! – Ste s počínaním vašich vojakov a útokom na nunciatúru Vatikánu? – Áno? – To je pekné! Hrdinské, skutočne! *(Chvílu počúva.)* ... Poznáme tie zbrane! Cigániť a cigániť! – Hej, a potom vinník je vždy ten, koho chcete zničiť. Ručím svojou cfou, že odtiaľto sa nikdy nestrieľalo. – Ostatne – vaši sa o tom sami presvedčili ... Počúvajte: Jeho Exelencia nuncius Pacelli je Talian! Keď ste ešte malí na to, aby ste rozumeli, čo je to právo a rešpektovali medzinárodné zvyklosti, – dôrazne Vám oznamujem, že beriem Jeho Exelenciu a všetkých z nunciatúry pod svoju ochranu a budem brániť ich práva až do krajných dôsledkov! – Pamätajte, že talianske légie stoja na hranici! *(Počúva.)* Ihneď odvolať! *(K veliteľovi gardistov):* Prosím!

Veliteľ *(Vezme počúvadlo telefonu):* Komandant Ruderer! Zum Befehl! *(Počúva.)* Súdruhovia už opustili budovu! Som tu sám! ... áno ... Rozkaz, súdruh generál! *(K nunciovi):* Mám rozkaz opustiť dom. *(Salutuje — odchádza.)*

- Nuncius *(Zamyslene zakýva za ním hlavou.)*
- De Luca: Excelencia, hneď podám o tomto hláse-
nie kráľovskej vláde a požiadam o prísny
zárok. Prosím Váš súhlas.
- Nuncius: Ďakujem vám, milý Luca! Vaša vernosť
ma dojíma a zaväzuje vďakou. Vec je
skončená! Nežiadam – ba neželám si ni-
jaké zákroky. – Boh spravuje osudy, –
a vidí všetko. – I čas slúži Jemu, a preň
neuniká nikdy.
- De Luca: Neurazili len Vašu osobu, ale Vatikán!
Viem, že rád znášate osobné príkorie, ale
nezabúdajte, že vy ste cirkevné knieža.
- Nuncius: Som knieža pokoja! A moja ruka nech
žehná – len žehná! *(Žehná smerom k ja-
visku.)*

O p o n a.

*(Podľa knihy O. Walter – Dr. V. Bucko: „Pius XII. –
pápež pokoja“ zdramatizoval Ján Loydl.)*

Básne a scény pre akadémiu

Hymna katolíkov (<i>Báseň</i>)	-	-	-	-	-	-	49
Večný Rím (<i>Báseň</i>)	-	-	-	-	-	-	50
Cirkev katolícka (<i>Báseň</i>)	-	-	-	-	-	-	51
Pápežská hymna (<i>Báseň</i>)	-	-	-	-	-	-	52
Svätý Otec (<i>Báseň</i>)	-	-	-	-	-	-	54
Otče svätý (<i>Báseň</i>)	-	-	-	-	-	-	56
K Vatikánu (<i>Báseň</i>)	-	-	-	-	-	-	57
Za pápeža (<i>Sborová recitácia</i>)	-	-	-	-	-	-	58
Kristov zástupca (<i>Sborová recitácia</i>)	-	-	-	-	-	-	61
K jubileu sv. Otca Pia XII. (<i>Sborová recitácia</i>)	-	-	-	-	-	-	64
Zoči-voči smrti (<i>Divadelná scéna</i>)	-	-	-	-	-	-	68

Obrazové prílohy

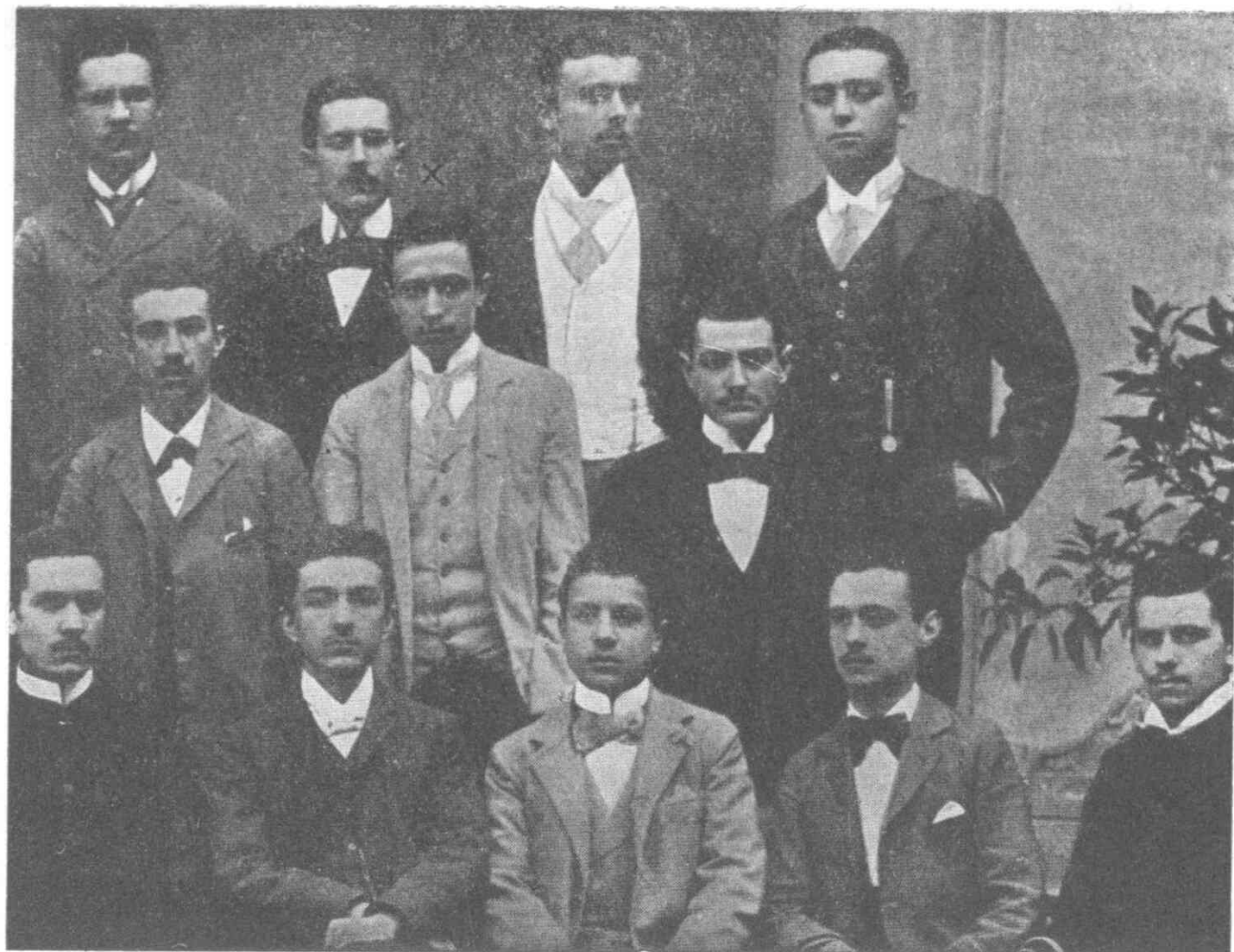
Otec Pia XII.

Matka Pia XII.

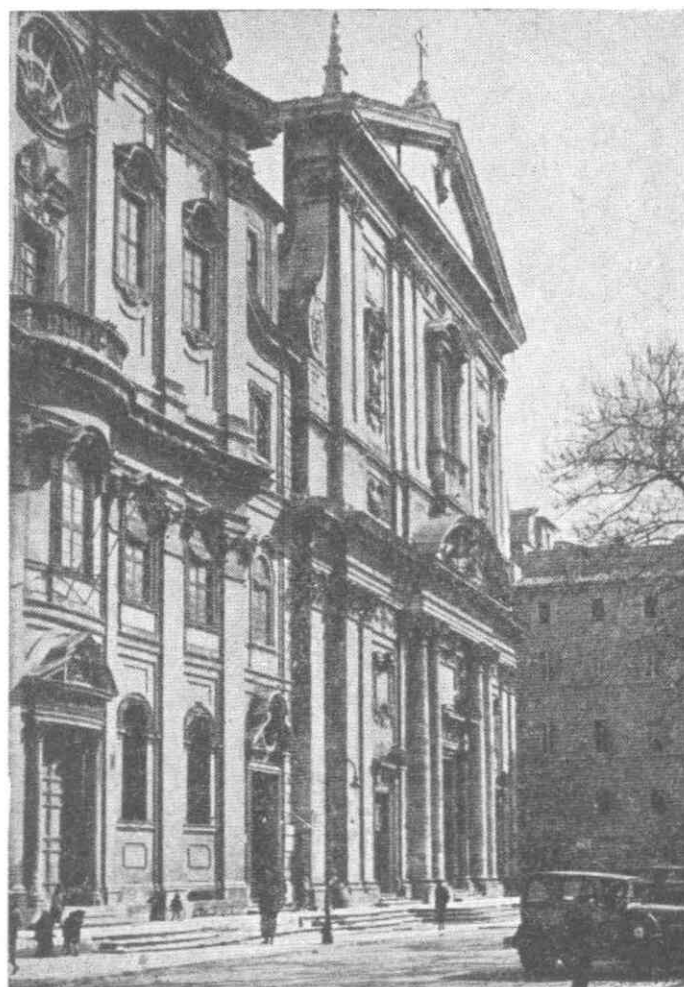
Eugenio Pacelli (X) ako žiak.

Eugenio Pacelli (X) ako gymnazista rímskeho Liceo Visconti.

Rodisko Pia XII.

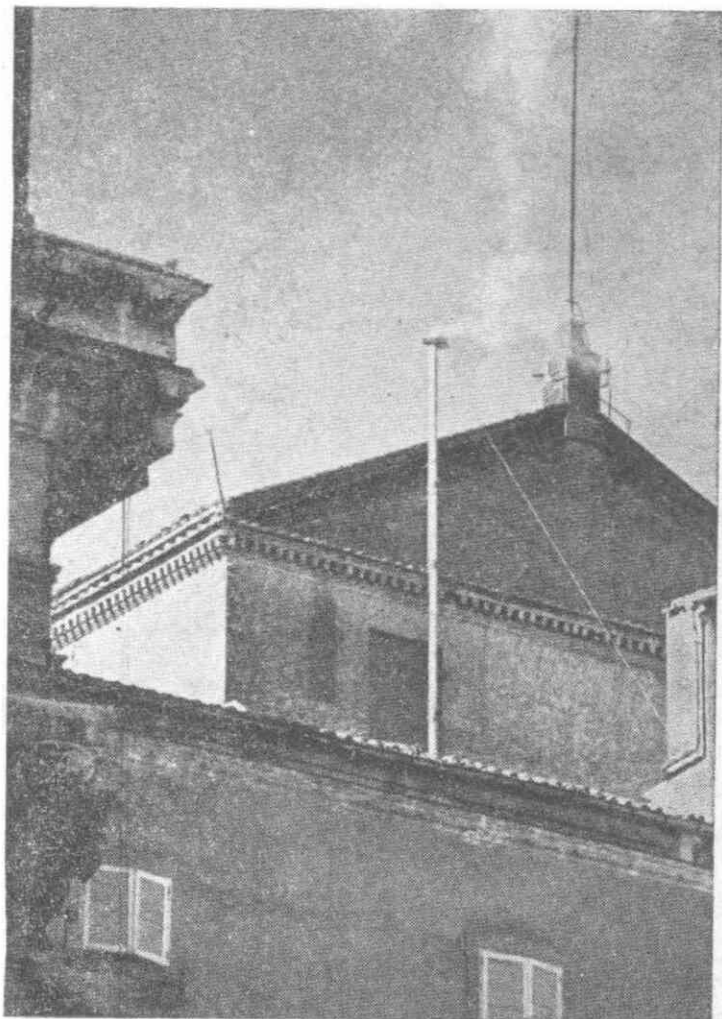
*Chiesa Nuova v Ríme,
najmilší kostol Pia XII.*

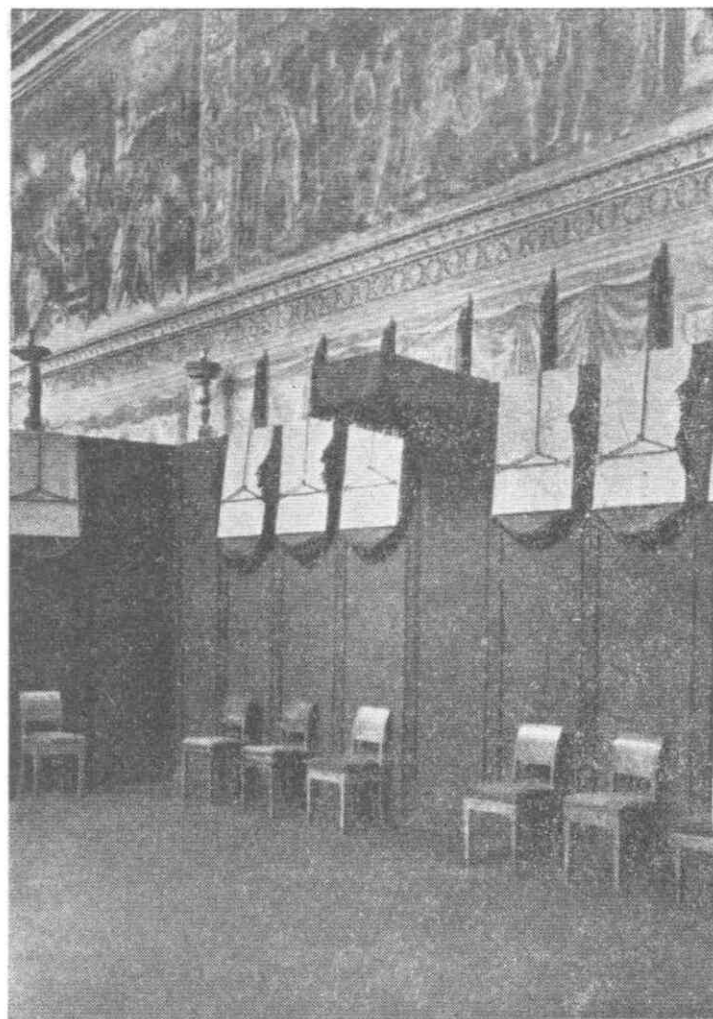
Kard. št. sekretár Pacelli podpisuje konkordát s Nemeckom r. 1933.

Kard. Pacelli ďakuje rušňovodičovi, ktorý ho priviezol do Paríža.

Malý biely oblak dymu zvestuje voľbu nového pápeža.

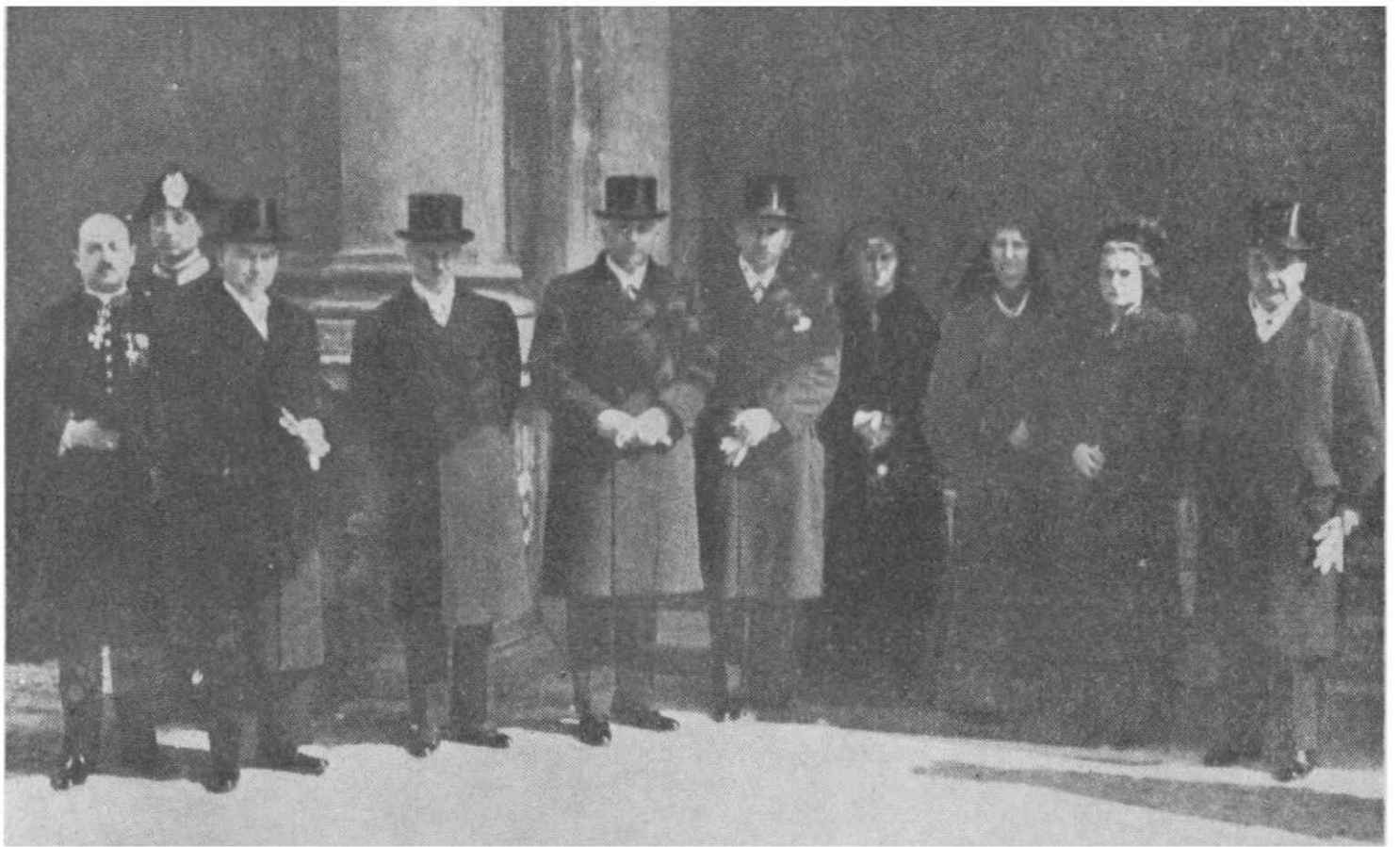
Konkláva: Baldachýny boli spustené, okrem baldachýna kard. Pacelliho.

Pius XII. žehná ľudu s balkóna baziliky sv. Jána v Lateráne.

Kardinál Caccia-Dominioni korunuje Pia XII. dňa 12. marca 1939.

Zástupca autonómneho Slovenska minister Jozef Sivák na korunovačných slávnostiach v Ríme.

Z nástupnej audiencie vyslanca Karola Sidora. — Vo svätopeterskom chráme: „Modlím sa za národ, za Andreja Hlinku ...”